

Upravništvo: Ljubljana, Koflerjeva
ulica 5 — Telefon št. 3122, 3123,
3124, 3125, 3126.
Inseratni oddelci: Ljubljana, Selen-
burgova ul. 3 — Tel. 3492 in 2492.
Podružnica: Maribor: Aleksandrova
cesta št. 13 — Telefon št. 2455.
Podružnica: Celje: Kocenceva ulica
št. 2 — Telefon št. 190.
Računi pri pošti: Ljubljana, Praga čisto
79.150. Varnost št. 105.241.

JUTRO

Narodna zbirna agencija 25 — Dina
za izposojenost 40 — Dina.
Uredništvo:
Ljubljana, Koflerjeva ulica 5. Telefon
št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.
Maribor: Aleksandrova cesta 13. Te-
lefon št. 2440 (ponovi 2582).
Celje: Kocenceva ul. 2. Telefon št. 190.
Kopirski se ne vračajo. — Oglasi po
tatu.

Ameriški sunek v Ženevi

Čeprav Amerika ni članica Društva narodov, je predložila včeraj svoj razorožitveni predlog

Ženeva, 12. aprila. Včeraj popoldne se je po daljšem predletu sestal glavni odbor razorožitvene konference. Predsedoval je Henderson. Seje so se poleg drugih udeležili francoski ministri predsednik Tardieu, angleški zunanji minister Simon, nemški delegat Nadoiny in kot namestnik Grandija italijanski delegat Cavallero, ki je prisel v Ženevo šele davi.

Po govoru Hendersona, ki je podal kratko situacijsko poročilo, je imel ameriški delegat Gibson daljši govor, v katerem je ob zaključku navedel ameriške predloge o stvarni razorožitvi. Gibson je ugotovil, da je začetka silne stroške, ki jih izdaja posamezne države za svoje oboroževanje, izrazil pa se je proti takojšnji in splošni razorožitvi. Po njegovem mnenju bi splošna razorožitvena načrt izval dolgovazne diskusije in tehnične ovire bi gotovo preprečile vsak rezultat konference. Zato je treba po njegovem mnenju izvesti razorožitev postopno najprej na kopnem, pozneje pa na morju in v zraku. Njegov predlog se doslovno glasi:

Kaj predlaga Amerika

Glavni odbor ugotavlja: 1. a) Proti teritorialni obrambi so glavna napadalna sredstva: tanki, težka mobilna artiljerija in plini, ki jih je treba odpraviti; b) zato poziva odbor za razorožitev na kopnem, naj sestavi načrt o ukinitvi tankov, topov s kalibrom nad 155 mm in uporabi plinov v vojne svrhe; 2. a) Nujno je potrebno jamstvo prizadele države, da se v primeru vojne ne bodo posluževale navedenega orožja; b) glavni odbor poziva politični odbor, naj mu predloži načrte, kako naj se ustvari to jamstvo.

Za Gibsonom se je oglasil švicarski zastopnik Mottet, ki je takoj sprejel ameriške predloge, češ, da pomenijo praktično realizacijo težnj po razorožitvi.

Angleški zunanji minister Simon je ugotovil, da se stališče angleške države v glavnem strinja z ameriškim predlogi. Če bi bili ti predlogi sprejeti, bi se na mah dosegli trije pomembni rezultati: 1. napravljen bi bil prvi važni korak k razorožitvi; 2. fiktivni politiki, ki obremenjujejo sedaj davkoplačevalce, bi oslabei; 3. odstranjen bi bil eden izmed glavnih vzrokov, ki izzivajo skrb za varnost.

Nemški delegat dr. Nadoiny je v svojem govoru omenil, da pomenijo ameriški predlogi le omejitve oboroževanja, ne pa njegove redukcije, kakor jo določa člen 8. pakta o Društvu narodov. Zato se ameriški predlogi le deloma skladajo z nemškim stališčem. V tem smislu jih sprejema s pričakovanjem, da bodo pomenili prvi korak k nadaljnji razorožitvi.

Tardieu o ameriškem predlogu

Ameriški predlogi kakor tudi govori, ki so sledili Gibsonovim izjavam, so ustvarili na seji razpoloženje in zanimanje, ki se je tem bolj povečalo, ko je povzel besede francoski ministri predsednik Tardieu, ker je bilo pričakovati, da se bo domnevano nasprotje med ameriškim predlogi in med francoskim načrtom odločno dejal, da je to veliko simpatijo sledil idejam, ki so jih razvijali predgovorniki. Ker je tudi Francija stavila silne predloge, ki temelje na še bolj široki osnovi. Francoski načrt se ne nanaša le na napadalna sredstva na kopnem, marveč tudi na pomorska in letalska. Francija je mnenja, da je treba razen razorožitve na kopnem odpraviti tudi napadalna letala, velike

podmornice in križarke nad 10.000 ton. Poleg vsega tega določa francoski načrt še sankcije proti napadnim vojskam. Ameriški predlog je pomankljiv, v kolikor ne določa kontrole in sankcij za njegovo izvršitev.

Italijanski delegat Cavallero je v svojih izjavah odobral ameriško stališče, češ, da se docela sklada z italijansko spomenico, v kolikor se tiče razorožitve na kopnem. Zato je italijanska delegacija pripravljena, da ga v celoti sprejme.

Angleški zunanji minister John Simon je izjavil, da je bil radikalna in pozitivna formulacija ameriškega predloga za omejitev oboroževanja na kopnem tudi za angleško vlado presenetljiva. Zedinjene države niso vključene v Društvo narodov in so zato še malo privajene misli o mednarodnem sodelovanju. Nasprotno pripisuje Anglija največjo važnost svojemu članstvu v Društvu narodov in razumeva zato tudi bolj potrebo nadzorstva nad izvajanjem prevzetih mednarodnih obveznosti.

Nov Tardieujev predlog

Ženeva, 12. aprila. V glavnem odboru razorožitvene konference je danes zopet govoril ministri predsednik Tardieu, ki je naglašal enostranski in celo nevarni značaj pobude za enostavno ukinitve gotovih oborožitev na kopnem. Poudarjal je, da je brezpomembno razlikovanje orožja za napad in obrambo, ker se lahko vsaka oborožitev uporablja za napad in obrambo. V ostalem se je udeležil vojskovanja po sklepih haške konference iz l. 1897, pokazala za neuspešno. Razen tega se je vojaske tehnika tudi razvila v tej smeri, da si prizadeva doseči s čim manjšimi stroški tem večji učinek, kakor na primer z miniaturnimi oklopnimi križarkami. Nadalje je treba upoštevati, da se lahko namesto učinkovitih vojskih sil postavi v boj policijske formacije in civilni material, kakor na primer parniki in letala, ki se z lahkoto izpremenijo za vojaško uporabo.

Tardieu je nato predložil predlog o prepovedi gotovih vrst orožja za napadanje in rešitev razorožitvenega vprašanja z internacionalizacijo napadnih sredstev na kopnem, na morju in v zraku pod zaščito Društva narodov. Nemoralno je namreč, da se narodu, ki je v obrambi, odvzame odpora sila prav tako kakor napadalcu. Francoski ministri predsednik je nato pozval konferenco, naj odloči o razorožitvi rešitev in obdruži rešitev, ki so jo v 13. letih z velikim trudom pripravili vsi organizmi Društva narodov.

Litvinov za postopno razorožitev

Ljudski komisar Litvinov je v enurnem govoru utemeljeval predlog svoje delegacije za tako zvano postopno in proporcionalno razorožitev, ki je v bistvu v tem, da naj bi bila odstotna mera kvantitativne razorožitve tem višja, čim višja je oborožitev dotične države. Po svojem mnenju je vsakej državi predlogu naj bi se armade, ki štejejo nad 200.000 moč, zmanjšale za 50 odstotkov, dočim se število moč v armadah pod 30.000 moč sploh ne bi znižalo. Za ostale armade, ki štejejo od 30.000 do 200 tisoč moč, naj bi se določila sorazmerna odstotna mera za znižanje. Enako načelo, dani z drugimi številskimi, bi moralo veljati tudi za oborožene sile na morju in v zraku. Glede ameriškega predloga je izjavil Litvinov, da izločanje predloga za odpravo določenih vrst orožja nikakor ne bi poenostavilo tega kočljivega problema.

Odmevi nedeljskih volitev v Nemčiji

Francoski in angleški listi pozdravljajo Hindenburgov uspeh, priznavajo pa tudi naraščajoči Hitlerjev vpliv

Pariz, 12. aprila. d. Hindenburgova zmaga ni izzvala v Parizu nobenega presenečenja, ker niso pričakovali drugačnega izida nemških predsedniških volitev. Presenečenje je vzbudil samo zopetni porast narodno-socialističnih glasov, ki je izzval precej pesimistične komentarje glede na bližnjo prusko deželno-zborske volitve in nadaljnji razvoj dogodkov v Nemčiji. »Petit Parisien« pravi, da so v Nemčiji »znajali v Nemčiji pristiški reda in pameti nad elementi pustoševske politike, vendar pa so nedeljske volitve obenem tudi dokazale naraščajoči Hitlerjev vpliv na nemirno in po izpremenbah stremeno mladino. »Echo de Paris« pravi, da ne more noben človek spričo zadnjih dogodkov govoriti o pomirjenju v Nemčiji.

London, 12. aprila. d. O izidu nemških predsedniških volitev piše »Daily Telegraph«: Hitler je doživel drugi uničujoč poraz, po katerem se morda ne bo kmalu opomogel. Politični položaj v Nemčiji se sicer ne bo odločno izpremenil pred pruskimi deželno-zborskimi volitvami, vsekakor pa je ponovna izvolitev Hindenburga velika pomena za ozdravljenje nemške politike. »Daily Mail« piše, da bodo šele pruske deželno-zborske volitve odločile, ali bo najvplivnejša nemških dežel ostala še nadalje pod vodstvom socialnih demokratov, ali pa se bo podvržela vladitvi Hitlerja. Ker vsebuje Hitlerjev program odprave reparacij in razveljavljanje versajlske pogodbe, se boje previdni Nemci, da bi Hitlerjeva zmaga v največji meri poostila sedanjo gospodarsko krizo. »News Chronicle« označuje nedeljski izid v Nemčiji kot zmago zdravega nemškega človeškega razuma in politične razsodnosti, ker nudi zagotovilo, da bo ostalo vodstvo nemške politike v bodočih kritičnih

mesecih še nadalje v izredno sposobnih rokah dr. Brüninga. Hitler je apeliral na čimsko demokracijo in doživel poraz. »Times« piše, da je ponovna izvolitev Hindenburga dokaz, da stoji večina nemškega naroda na strani svojega starega voditelja, ki je prepričan, da služi najbolje interesom Nemčije s politiko zmernosti, vztrajnosti in stabilnosti.

Praga, 12. aprila. d. Predsednik Masaryk je poslal Hindenburgu poveljevo nemškega ponovne izvolitve za državnega predsednika brzojavno prisrčne čestitke. Zanimivo je, da sta sedaj oba državna pozlavarja prvič brzojavno izmenjala pozdrave.

Napad na italijanskega podkonzula v Toulousu

Toulouse, 12. aprila. d. Italijanskega podkonzula v Toulousu, Aquina, so v nedeljo, ko je posetil svoje rojake v Muretu, napadli protifašisti. Prišlo je do pretna med njegovimi spremljevalci in napadalcem, v katerem je padlo tudi več strelav. Aquino je bil lažje ranjen na glavi, eden izmed njegovih nasprotnikov pa je bil težje ranjen.

Izpremembe pri italijanskih pokrajinskih upravah

Rim, 12. aprila. d. S kraljevim dekretom je upokojenih 5 prefektov, 6 postavljanih na razpoložbo, 12 premeščenih, 3 so prevzeli nadzorstvene funkcije, eden je premeščen k personalnemu uradu notranje ministrstva, 4 podprefekti so bili imenovani za prefekte, 5 prefektov pa je bilo pomakanih v prvo skupino. Med poslednjimi je tudi reški prefekt dr. De Biasi.

Strašna vulkanska katastrofa v Južni Ameriki

Ogromen izbruh že ugaslih vulkanov v Andih — Lava in pepel sta opustošila velike pokrajine — Prebivalstvo beži v silni paniki

Buenos Aires, 12. aprila. V nedeljo je nastal v južnoamer. Andih potres, ki ga je spremljalo bruhanje starih še napol ugaslih vulkanov. Posebno silno je prišel bruhati vulkan Tinguiririca. Nad vso Argentino in Čilem se je pojavila tema in mehan dež pepela. Vulkansko ozemlje je malone docela odrezano od sveta. Telefonske in telegrafске zveze z vulkanskim področjem so prekinitve, tako da o katastrofi ni nobenih zanesljivih vesti.

Tema in oblaki pepela so med prebivalstvom v Buenos Airesu in tudi v Montevideu povzročili silno paniko. Buenos Aires je oddaljen 1200 km od Kordilierskega gorovja. Zaradi tega so strokovnjaki mnenja, da je katastrofa zavzela velik obseg. Nedvomno je mnogo mest in naselbin v vulkanskem ozemlju porušeni in sta potres in lava povzročila tudi veliko človeških žetev. V največji nevarnosti je bilo mesto Mendoza, ki sta ga že l. 1861. potres in lava docela razdelala. Takrat je bilo človeških žrtev na tisoče.

Po nepotrjenih vesteh bruha tudi 4500 metrov visoki vulkan Des Cabezado in drugi, ki so že desetletja mirovali. Čitka vlada je odposlala več letel v vulkansko področje, da dožene, koliko škoda je povzročila katastrofa in kakšen je položaj v prizadetih krajih.

Valparaiso, 12. aprila. a. Velik del Južne Amerike je zadela nova vulkanska katastrofa ogromnega obsega. V veliki nevarnosti so občine nekrajine. V Andih so pričeli v razdalji 650 km bruhati že več let ugasli

vulkani s tako silo, da se obseg in posledice te katastrofe sedaj še ne dajo preценiti. Prva sta pričela bruhati vulkana Tinguiririca in Des Cabezado. Z vrhov se valijo ogromne množine lave v dolino, kjer je za čelo prebivalstvo bežati v paničnem begu. iz oblaka dima pa pada že več ur brez prestanka gost pepel. Potresni sunki, ki so se slišali sprva, so sedaj prenehali, zato pa se slišijo sedaj vse eksplozije v notranosti ognjenikov. Eksplozije se čujejo več kilometrov daleč in pri vsaki se dvignejo iz žrel nove množine lave. Prav fantastično se sliši, da je najfinejša pepelnata zrca nesla tla do Montevidea in Buenos Airesa, preko 1000 km daleč. Nelo je več sto kilometrov daleč žvižgalo in nudi posebno panjo pretresljivo in mečeno sliko. Eksplozije plinov v notranosti vulkanov sledijo skoraj v sekundnih presledkih obnem z bliski iz vulkanov. Prebivalstvo več argentinskih pokrajin je zaprosilo za nujno pomoč ter zahtevalo predsema aparate za kisik, da bi moglo rešiti smrti ene, ki so se zastropili z dimom. Farmerji sami zaradi pepelnatega dežja niso posebno razžalosteni, ker upajo, da bodo lahko pepel, ki vsebuje mnogo solitra, uporabili kot gnojilo za obdelano zemljo. V večjih mestih je seveda fini in vroči pepelnati dež neznošen nadlež, ker silij v usta, nos in oči ter se zaleda tudi v obleko. Po mestih se je lotilo prebivalstva močno kašljanje, ki ga ni mogoče ustaviti. Zračni promet med Buenos Airesom in Montevideom, kakor tudi na nekaterih drugih progah, so morali ustaviti, da so se

lahko vsa letala uporabila za poizvedovalne polete nad prizadetim ozemljem. Stevilna letala, med katerimi je tudi mnogo vojaških, so se oddelala v ogrožene kraje, vendar pa so mogla leteti nad njimi le v višini 5000 m in še višje, da bi sama ne zalesa v nevarnost.

Bežanje, da se bodo številni vulkanski izbruhi morda spremenili v naravno katastrofo največje izmere, je danes potrdil znani seismograf Martinez Gil, ki je izdal prebivalstvu opomin, naj se pripravi na vse možnosti. To izjavo je vlada brezlično razglasila, kar je še bolj povečalo panično razpoloženje. Prebivalstvo pušča vse premoženje in beži, da reši golo življenje.

V San Rafaelu, ki je oddaljen okoli 600 kilometrov od bruhačih ognjenikov, leži pepel meter visoko in se je nakopil po mestu v visoke zidove, odkoder ga veter raznaša na vse kraje. Mesto Mendoza je z ogromnimi pepelnatimi nasipi popolnoma odrezano od zunanjega sveta. Tamkaj je mnogo ljudi obolelo zaradi vdihavanja strupenih zvenenih plinov. Boje se, da je katastrofa zahtevala številne človeške žrtve. V splošnem vlada v krajih, ki jih je zadela katastrofa, ogromna zmeda in brezglavost. Železniški vlak, ki so ga odpravili v Mendoza, se je moral vrniti, ker je železniška prega tako visoko zasuta s pepelom, da spleh ni mogoče voziti dalje. Zetev je v mnogih pokrajinah popolnoma uničena. Vlada je že uvedla obsežno pomožno akcijo in razen tega odposlala močne vojaške oddelke v ogrožene kraje.

Grožnja Italije

Fašistična Italija grozi z izstopom iz Društva narodov, ako se ne izvrši revizija mirovni pogod

Milan, 12. aprila. d. Resnost grožnje italijanske vlade, da bo jeseni predlagala velikemu fašističnemu svetu odločitev, ali naj ostane Italija še nadalje v Društvu narodov, dokazuje senzacionalni članek Mussolinija v listu »Popolo d'Italia«, v katerem pravi med drugim:

Precej znaten ... odgovornosti za sedanji nevarni mednarodni položaj pada na Društvo narodov, ki gleda brezdelno in desorientirano na celo vrsto pojavov, kakor tudi na ponovne pojave najjasnejših znakov krize, na kateri trpi svet. Neodpušljiva brezglavost in neodločnost Društva narodov je tem slabša in tem bolj obžalovanja vredna, ker razpolaga s primernimi sredstvi za izsleditev vzrokov nevzdržnih razmer in proučitev zla do temelja. V tem pogledu je treba opozoriti samo na čl. 19. pakta Društva narodov o reviziji neizpolnjenih pogodb. Sedanji položaj zahteva revizijo in popravilo nekaterih določb, ki jih je izkušnja pokazala kot nevzdržljive in jih kažejo dogodki kot vzrok politične moralne in gospodarske stiske, na kateri trpi Evropa in zato tudi ves svet. Mir in razvoj sveta sta ogrožena zaradi nekaterih določb mirovni pogodb, kar dokazuje že dejstvo, da se na slabše teh določb sploh ne morejo izpolnjevati in da ni proti neizpolnjenosti nobenega boljšega sredstva kakor sklicovanje na oborožene sile. V ostalem skrbi stvarni razvoj dogodkov za uničenje neizpolnjenih določb mirovni pogodb. Na ta način je v teku revizija, te da bi izzvala ono pomirjenje, ki je prvi neobhodni pogoj za povratak k normalnim političnim in gospodarskim razmeram kontinenta.

Rim, 12. aprila. M. »Tribuna« naglašja, da ima splošna kriza v Evropi prvenstveno politične vzroke. Fašizem je revizijske socialne obzore in zato bo lahko Italija obvladala gospodarske težave brez tuje pomoči. Zahteva pa obenem, da se v mednarodni politiki uporabijo samo radikalna sredstva, kakor so črtanje vojnih dolgov, reparacij in stvarna redukcija oboroževanja. Drugega izhoda ni. Če Evropa ne bo poslušala italijanskih nasvetov, Italija ne bo več sodelovala pri jalovih mednarodnih konferencah.

»Giornale d'Italia« naglašja, da je Italija na znotraj konsolidirana in da lahko zaradi tega odločno dela na reševanju splošnih svetovnih problemov. Kakor ugotavlja resolucija fašističnega sveta, odklanja fašistična Italija vse kompromise, ki jih je bila pripravljena sprejeti še pred štirimi meseci, in zahteva, naj se za vsa aktualna svetovna vprašanja najdejo radikalne rešitve. Edino na ta način bo mogoče svetovni položaj urediti in stabilizirati. Problem revizije gotovih klavzul mirovni pogodb je naloga Društva narodov, ki se ne more in ne sme več odlagati. Njegova rešitev je v fatalnem razvoju zgodovine, doseči pa jo je mogoče mirno ali pa s silo. Vse

je odvisno od tega, kako stališče bodo zavzele velesile, ki nosijo odgovornost za sedanji položaj v Evropi. Društvo narodov stoji pred velikimi nalogami, ki jih mora rešiti čimprej.

Vsi ostali fašistični listi, v prvi vrsti glavni fašistični organ »Popolo d'Italia«, podčrtavajo važnost sklepov fašističnega sveta »v delikatnem trenutku svetovne zgodovine«, češ, da je fašistični veliki svet postavil nove temelje fašistični zunanji politiki baš v trenutku, ko je konferenca velesil v Londonu pokazala, da so vsi poizkusi z neenakimi kompromisi neustvarljivi. Londonska konferenca je proučevala važne probleme, toda rezultati so popolnoma ničevi. Vsa sterilnost je posledica dejstva, da je sedanja kriza mnogo bolj političnega in moralnega značaja kakor pa gospodarskega. Podunavski problem in vse težkoče, na katere je zadelo reševanje tega vprašanja, dokazujejo, v kaki politični in moralni krizi se nahaja Evropa. Nova organizacija miru v srednji Evropi po francoskem načrtu je bila nemogoča, ker je ta načrt vsiljeval Avstriji in Madžarski gospodarsko sodelovanje z državami Male antante. Že v tem se vidi vsa politična težnja tega načrta. Bolgarije niso hoteli sprejeti v kombinacijo. Prav tako so bili izključeni nekateri drugi deli bivše avstro-ogrske monarhije. Francija je hotela s svojim predlogom postaviti srednjo in vzhodno Evropo pod svojo kontrolo. Take prozorne ureditve gospodarskega položaja v srednji Evropi Italija ni mogla odobriti. Izhajajoč s stališča, da so politični momenti močnejši od gospodarskih je fašistični svet po pisavi lista »Resto del Carlino« odgovoril na francoski načrt o gospodarski preureditvi srednje Evrope s tem, da je naglasil potrebo revizije mirovni pogodb. Samo z revizijo mirovni pogodb se lahko zajamči mir v Evropi, ker bodo mogle potem vse države, zmagovalke in premagane, enakopravno sodelovati pri gospodarski obnovi. Vsaka drugačna rešitev bi bila nevarna.

Povišanje prispevkov za bratovske skladnice

Beograd, 12. aprila. AA. Minister za gozdove in rudnike je na podlagi čl. 135. pravil o bratovskih skladnicah odredil, da se v svrhu časne sanacije pokojninske blagajne glavne bratovske skladnice v Ljubljani prispevki za to blagajno, predviden v čl. 102. pravil bratovske blagajne v mehan od 3 do 5% od delavskih kategorijskih mezd, povišani že s sklenom z dne 9. marca 1931 za Štore na 9 odst., za Velenje na 10,8 odst., za Hrastnik, Kočevje, Laško, Rajhenburg, Trbovlje in Zagorje na 10,2 odst., vnovič povišajo, in sicer za Štore, Velenje in vse premogovnike TPD na 12 odst. delavskih kategorijskih mezd, tako da plačajo 6 odst. zavarovani člani in 6 odst. podjetniki.

Direktor dr. Borko upokojer

Beograd, 12. aprila. AA. Z ukazom N. Vel. kralja in na predlog ministrskega sveta so upokojeni: Peter Milenković, načelnik v 3. skupini, 1. stopnji gradbenega oddelka v prometnem ministristvu; Ivan Kelc, načelnik oddelka za kontrolo dohodkov v generalni direkciji v 3. skupini, 2. stopnji; Peter Lapien, načelnik gradbenega oddelka direkcije drž. železnice v Zagrebu v 3. skupini, 2. stopnji in dr. Jakob Borko, direktor državnih železnice v Ljubljani v 3. skupini, 1. stopnji.

Seja vlade

Beograd, 12. aprila. AA. Danes je bila od 11.30 do 13.15 seja ministrskega sveta, ki je razpravljala o tekočih poslih, predsedoval ji je zastopnik predsednika ministrskega sveta in zunanje ministra g. Ivan Pucelj.

Povratek čsl. poslanika v Beograd Beograd, 12. aprila. p. Danes popoldne se je vrnil v Beograd češkoslovaški poslanik na našem dvoru dr. Flieder, ki se je delj časa mudil na dopustu na Češkoslovaškem.

Iz poštne službe

Beograd, 12. aprila. p. »Službene Novine« objavljajo večji ukaz o napredovanju poštinih uradnikov. Med drugimi so napredovali: Franc Bergant v Novem mestu, Ernest Flajsman v Ptuj, Fran Gregorić in Leon Kovačič v Murski Soboti, Vekoslav Jesih v Kranju, Jakob Puhar na Rakku, Ervin Kolbezen v Mariboru, Svetopolk Miklavčič v Mariboru, Anton Miklavčec, Ivan Pucelj in Alojzij Žorž v Ljubljani ter Alojzij Volkar v Celju.

Obvestilo državnih kontrolnih postaj

Beograd, 12. aprila. AA. Na podlagi čl. 15. zakona o pobujanju boleznim in škodljivcev na kulturnih rastlinah z dne 2. decembra leta 1929. in v zvezi s členom 3. pravilnika o uvozu in tranzitu je kmetijsko ministristvo odredilo, da se smatrajo na podlagi poročil državnih kmetijskih, vzornih in kontrolnih postaj leta 1932, naslednje države kot neokužene z rakom, krompirjevo stalcio in krompirjevim škodljivcem: Italija, Madžarska, Avstrija, Bolgarija, Grčija, Turčija in Albanija.

Ukinitev izdaje voznih listkov na postaji Črnuče

Beograd, 12. aprila. AA. Z odlokom generalne direkcije državnih železnice se ukinje prodaja voznih listkov na postajah Črnuče, Dobrava, Donje Pokupje, Kristanovec, Mačevac, Mostajci-Venca, Pavlovci, Predole, Pušenci, Stanjovići, Bratišinci, Zorkovac-Polje. Potnikom se bodo izdajali vozni listki v vlaku.

Truplo Zorke Radničeve našli Zagreb, 12. aprila. n. Po dolgem iskanju so našli danes truplo Zorke Radničeve. Ležala v tretjem nadstropju pod blokom cementa. Manjkali sta ji obe nogi. Docela je zdrobljen njen prsni koš in le po licu so jo mogoče spoznati.

Obsodba v procesu zaradi umora zagrebških trgovca

Zagreb, 12. aprila. n. Popoldne je zagrebško okrožno sodišče obsodilo Maksa Radoševića na 12 let težke ječe, ker je sodeloval pri umoru trgovca Kovača, katerega je ubil Radoševićev tovariš Cenjli, ki se je sam usmrtil, ko ga je zasledovala policija.

Ljudsko štetje v Avstraliji

Sydney, 12. aprila. AA. Po statističnih podatkih je znašalo 31. decembra 1931 število avstralskega prebivalstva 6.525.918. To je okoli 50.000 več kakor ob koncu l. 1930.

Revizijonistična kampanja fašističnega tiska

Takoj po neuspehu londonske konference vesilil o podunavskem problemu je začel fašistični tisk silovito kampanjo za popolno preureditev sedanega političnega in gospodarskega stanja v Evropi. Navezal je svojo polemiko na zadnje zasedanje velikega fašističnega sveta, ki predstavljajo vrhovni politični forum fašistične Italije, naperil pa jo je v prvi vrsti proti Društvu narodov, kateremu očita omahljivost in brezglavost. Listi zatrjujejo, da je veliki fašistični svet sklenil zahtevo od Društva narodov temeljito revizijo vseh mirovnih pogodb; ako do nje ne pride, bo morala Italija sklepati o tem, ali naj še sploh ostane v Društvu narodov ali pa naj raje izstopi.

Vojni smo od Italije raznih presenetljivih predlogov in radikalnih zahtev. Tudi parola revizije se v fašističnem tisku ne ponavlja prvič in je ponovno prišla že iz ust odgovornih in odločilnih fašističnih voditeljev. Začuditi pa mora, da prihaja Italija z zahtevo po reviziji mirovnih pogodb sedaj v času, ko ima vsa Evropa čez glavo drugih, nujejših skrbi in ko preživlja najtežje gospodarsko in socialno krizo, kar jih pozna zgodovina sveta. Poleg hitlerjevcev, ki se boje, da bi njihovi zaslepljeni trezno pogledali resnici v oči, in jim zato pridigujejo evropski prevrat, je fašizem menda edini, ki vidi v reviziji mirovnih pogodb rešitev iz današnje svetovne nesreče. Pravi motivi za to njegovo najnovejšo akcijo še niso vidni in še ni jasno, ali jih iskati v domači ali zunanji politiki. Vsekakor pa bo ta kampanja, ki jo je s posebnim člankom v »Popolu d'Italia« podprl celo Mussolini osebno, le še povečala zmešnjavo duhov in še bolj zavrla možnosti gospodarske sanacije.

Zanimiva je fašistična taktika. Stalni refren v italijanskem tisku je bil ob vseh mednarodnih konferencah, da so nepotrebne, brezplodne in da na njih ni mogoče doseči ničesar pametnega in koristnega. Posebno malo laskava je bila fašistična sodba o Društvu narodov. Zdaj pa kar naenkrat zahtevajo fašistični listi od istega Društva narodov, naj se z revizijo mirovnih pogodb loti

naloge, ki bi bila najtežja vseh nalog in že v naprej obsojena na neuspeh. Ako se kak problem ne da reševati v Ženevi, je tak problem gotovo sprememba sedanega političnega stanja v Evropi, ker bi bil pri tem v prvi vrsti potreben pristanek onih držav, ki bi se jih predlagana revizija neposredno tikala. Saj ni države na svetu in menda ni primera v zgodovini, da bi se kakršenkoli narod prostovoljno odrekel delu svojega nacionalnega ozemlja.

Fašistični tisk samoumevno noče priznati, da bi mogla revizija mirovnih pogodb, ako bi bila enkrat res sprožena, tangirati tudi Italijo. Noče voditi računa o dejstvu, da bi se v takem primeru nujno pojavile tudi tendence, ki bi Italiji ne bile po volji in bi se morda tikale državnega ozemlja sedanje Italije. Iz tega postopanja italijanskega časopisa se da pač logično sklepati tudi o iskrenosti revizijskega predloga, ki je zaradi tega zavil tudi v zelo nejasno meglenost.

Neuspeh akcije za revizijo mirovnih pogodb, ako res pride do nje v tej ali oni obliki, je zato že v naprej gotov. Toda tak neuspeh bi v tem primeru še ne bil najhujše zlo. Mnogo važnejše in nevarnejše je, da bi vsak tak poskus mogel roditi zelo usodne posledice, ki bi zadele vso Evropo in najbrž celotno podunavsko človeštvo. Tega se zavedajo seveda tudi v Italiji, pa je zato tem bolj neumljivo, kam merijo s svojo novo kampanjo; da bi hoteli nov svetovni polom, ne moremo misliti.

Pri vsem tem je prav za prav škoda, da se te nove revizijonistične tendence fašističnega tiska niso pojavile že pred londonsko konferenco vesilil, saj kažejo sedaj njen neuspeh v docela novi luči. Vloga, ki jo je pri razpravljanju o podunavskem problemu igrala Italija, je po najnovejši časopisni kampanji bolj umrljiva, razumljivo pa je postalo tudi, zakaj so bile nekatere države tako nezaupljive in so vedno iz nova opozarjale na skrite politične cilje z gotove strani. Londonskega neuspeha niso zakrivilo ovire gospodarskega značaja, marveč v prvi vrsti politične spekulacije.

Seja mariborskega občinskega sveta

Maribor, 12. aprila.

Snoči je imel mariborski občinski svet svojo drugo sejo, ki jo je vodil mestni župan dr. Lipold. Po pozdravu novoimenovanih občinskih svetnikov Potočnika in dr. Kovčiča in ugotovitvi sklepčnosti je podal predsedniško poročilo.

Proračun mestne občine mariborske za l. 1932-33 je finančni minister z malimi izpremembami odobril. Črtal je le nekatere postavke med izdatki proračuna, kakor 168.000 Din za neopredeljene izdatke, nadalje manjše izdatke za pisarniške potrebe, potne stroške itd. Minister je priporočil, naj bi se črtala tudi postavka 125 tisoč Din, določena v proračunu za službeni davek. Ta predlog je dal župan na glasovanje in je bil sprejet s pretežno večino glasov. Odslej bodo torej mestni službeniki sami plačevali službeni davek. Nadalje je minister odobril vse mestne davčine, tako tudi davčino na nemnino nad zlato nariteto in davčino na blagovni promet. O predlogu, da bi prevzela Mestna hranilnica dolgeve (nekaj nad 11 milijonov), ki jih ima mestna občina pri Spodnještajski hranilnici in posojilnici, bo razpravljala ponovno finančni odsek. Nadalje je župan na kratko poročal o uspehu ukrepov, ki jih je izdala občina glede nameravane ukinitve nekaterih mariborskih srednjih in meščanskih šol. Za sedaj ne preti v tem pogledu Mariboru nobena nevarnost. Ljubljanska železniška direkcija je upoštevala pritožbo mariborskega občinskega sveta, kakor tudi pritožbe drugih občin, in so bili v zadnjem času spet uvedeni nekateri ukinitveni potniški vlaki. O inkorporaciji nekaterih okoljskih občin k mestni bo mogoče razpravljati šele jeseni, ko bo sprejet novi občinski zakon. Županovo poročilo je bilo sprejeto brez debate.

Nato je povzel besedo obč. svetnik dr. Strmšek, ki je naglašal, da so bili l. aprila znatno skrčeni dohodki državnih uslužbencev in upokojevcev, zaradi česar je bilo prizadeto posredno tudi vse ostalo prebivalstvo. Posebno težko je zadelo to znižanje prejemkov uslužbenec in upokojevec v Mariboru, kjer se razmere niso zboljšale niti glede stararin niti glede drugih življenjskih potrebščin. Maribor, ki šteje s svojo neposredno okolico okrog 50.000 prebivalcev, se ne more postavljati v isto vrsto z drugimi pokrajinskimi mesti in ima kot obmejno mesto še docela poseben položaj. Upravičena je torej želja vseh državnih uslužbenec, da se mesto uvrsti v prvi dražinski razred, kakor sta tudi Banjaluka in Sušak. Župana naj občinski svet pooblasti, da osebno posreduje na vseh pristojnih mestih, kjer se mu bo zdelo potrebno. Župan je k predlogu dr. Strmškega pripomnil, da je v tem pogledu že napravil več korakov in da bo še interveniral, nakar je bil predlog občinskega svetnika soglasno sprejet.

Sedla so nato poročila posameznih odsekov. Za prvi odsek je poročal dr. Strmšek. Mestna občina je kupila svet za pot na Mariborski otok od posestnika Koprive za 14.000 Din.

Podžupan Golouh je poročal, da je bil predstojnik magdalenskega okraja Josip Beranič na lastno prošnjo razrešen svojih dolžnosti. Na njegovo mesto je bil imenovan revident državnih železnice v p. Franc Rameš. Ministrstvo je zavrnilo prošnjo, naj se za mestne delavce ustanovi pose-

ben penzijski fond.

Olepševalnemu in tujsko-prometnemu društvu za Maribor in okolico se prepusti zemljišče pri mestnem vodovodu za napravo drevesnic in zemljišče ob Ptujski cesti Sokolskemu društvu Maribor I. se odda v najem cestišče Bohoričeve ulice v svrhu povečanja letnega telovadišča za dobo 20 let po 10 Din na leto. Vladimiru Iliću je podeljena električna koncesija na Aleksandrovi cesti.

Ob zaključku javne seje je občinski svetnik Petek predlagal naj mestna občina vendar še nekaj ukrene glede visokih najemnin v občinskih hišah. Župan dr. Lipold je odgovoril, da bo v ta namen v najkrajšem času sklical poseben gospodarski odsek. Ob 17.15 je bila seja zaključena nasar je sledila tajna.

Overovljene legitimacije za sportne funkcionarje

Beograd, 12. aprila. AA. Davčni oddelek finančnega ministrstva je poslal finančnim direktorjem okrožnico glede plačila takse za prireditelje sportnih društev. Na podlagi izprememb in dopolnitev zakona o takсах morajo tako iz tarifne številke 99a takse tarife plačati tudi sportna društva za vse svoje prireditelje in tudi za tekme. Po statutih teh društev imajo dostop k sportnim teknam razen igračeve se nekateri društveni funkcionarji (sodnik, tajnik, upravni in nadzorni člani itd.). Da bodo organi finančne kontrole vedeli, katere osebe smejo na igrišče brez vstopnic države izdaje, morajo te osebe imeti posebne legitimacije. Legitimacije bodo izdajale uprave sportnih društev za vsakogar posebej; opremljene bodo s fotografijo funkcionarja in overovljene od finančnih oblasti. Overovitev teh legitimacij bo v Beogradu izvrševal davčni oddelek, v krajih, kjer fo finančne direkcije, te direkcije, drugod pa davčne uprave. Davčni oddelek finančnega ministrstva je opozoril finančne direkcije, da smejo overoviti legitimacije samo za tiste osebe, ki smejo k tekam kot društveni funkcionarji, ne pa za vse članove društva. Razen tega so direkcije dolžne sporočiti to poljsko podrejenim davčnim upravam, organom finančne kontrole in prizadetim društvom.

Italijanske demonstracije na Malti

Rim, 12. aprila. Z. Pokret italijanskega prebivalstva na Malti zavzema pričo intenzivne propagande fašističnih voditeljev vedno bolj protiangliški značaj. Italijanski nacionalisti so pridobili večerja že osmo veliko protestno zborovanje proti nameravani odpravi italijanske na sodiščih in neobveznega pouka italijanskega jezika v osnovnih šolah. Na zborovanju so sprejeli resolucijo, v kateri zahtevajo ponovno priznanje enakih pravic za italijansko, kakor veljajo za angleško. Zborovanje je vodil odvetožnik Muzzi, ravnatelj dnevnika »Maltese«, ki je predlagal tudi resolucijo, naj se tudi maltski delavski sloji zavzemajo za rabo italijanskega jezika.

Po zborovanju je množica vzporedila demonstracije pred sedežem Stricklandovega kluba. Kakor poročajo italijanski listi, so iz palače metali kamenje na ljudi. Vodja demonstrantov Mifona je bil ranjen, kar je baje tako razburilo ljudi, da so navahali na palačo. Med spopadom je bilo ranjenih več policijskih organov in demonstrantov.

Skupščina je sprejela zakon o zaščiti kmeta

Na zahtevo vlade mu je priznala nujnost in ga sprejela brez spremembe v predloženi obliki — Zakon pomenja le začasen zasilen ukrep

Beograd, 12. aprila. p. Narodna skupščina je zasedala danes dopoldne in popoldne ter je po krajši debati v načelu in podrobnostih sprejela zakon o zaščiti kmetov in zakon o gradnji društvenih domov.

Dopoldanska seja se je pričela ob 9.30. Takoj po odobritvi zapisnika je sporočil predsednik dr. Kumanudi, da je zahteval kmetijski minister g. Juraj Demetrovič, naj Narodna skupščina prizna nujnost zakonskemu načrtu o zaščiti kmetov, ki je na dnevnem redu. Minister Demetrovič, ki je zagovarjal nujnost, je v svojem govoru poudarjal, da sprva vlada ni mislila zahtevati nujnosti, ker je želela, da bi se o tem važnem problemu razpravljalo vsestransko in da bi se mogla najti najpovoljnejša in najpravičnejša rešitev. Toda med tem je nastal položaj, ki sili k hitri odločitvi. Našli so se brezvestni ljudje, ki hočejo izkoristiti situacijo pred sprejetjem tega zakona, in v zadnjih dneh so se začele strahovito množiti prisilne prodaje kmetijskih posestev. Zaradi tega je uveljavljanje zaštite kmetov nujno potrebno in zato prosil Narodno skupščino, naj prizna temu zakonskemu predlogu nujnost.

Skupščina je zahtevi ministra ugodila in takoj prešla na razpravo o predloženem zakonskem načrtu.

Načelna debata

je bila otvorjena s poročilom skupščinskega odbora, ki ga je podal Nikola Sokolović. V daljšem govoru je očrtal kritični položaj kmetov in naglasil, da je namen novega zakona le olajšati trenutni nevrzdni položaj. Drugi poročevalec odbora poslanec Ljubiša Trifunović je v stvarnem govoru izjavil, da je vprašanje zaštite kmetov zelo komplicirana socialna zadeva; zato je imel odbor, ko je o tem razpravljal, zelo težavno stališče. Na eni strani ni nobenega dvoma, da je treba s primernimi ukrepi zaščititi kmeta pred oduhovi, na drugi strani pa pomeni ta zaštita poseganje v privatno-pravne odnose in v kreditne odnose, ki so zelo občutljivi. Kreditni odnosi med dolžnikom in upnikom niso samo nujna osebna zadeva, kajti upnik ima čisto za sabo celo vrsto svojih upnikov, tako da nastane cela veriga upnikov in dolžnikov. Vsako prisilno poseganje v odnose med upnikom in dolžnikom torej avtomatično poseže v to celo verigo upnikov in dolžnikov. Odbor se je vsega tega dobro zavedal, toda upoštevati je moral dejstvo, da je naš kmet prišel že v tako kritični položaj, da ne more več izpolnjevati svojih obveznosti. Zaradi tega je država ne samo pozvana, marveč prisiljena, da se vmeša v privatnopravne odnose.

Govornik je nato poiskal posamezne določbe predloženega zakonskega načrta, ki je rezultat temeljitega proučevanja dveh zakonskih predlogov in ki ureja za dobo šestih mesecev najnujnejše probleme zaštite kmetov. Vprašanje kmetijskih dolgov bo treba rešiti s posebnim zakonom, ki pa zahteva dolgotrajnega študija in temeljitega poznavanja položaja. Govornik je ob koncu svojega govora priporočil Narodni skupščini, naj sprejme zakon, kakor ji je predložen od odbora.

Kmetijski minister Juraj Demetrovič

se je v obširnem govoru bavil z vprašanjem zaštite kmetov. Uvodoma je poudaril dobre strani predloženega zakona in naglašal, da sta se tako vlada, kakor narodno predstavništvo že od vsega početka svojega dela postavila na stališče narodne solidarnosti. Z drugimi besedami: treba je upoštevati potrebe naroda kot celote in pomagati tam, kjer je pomoč najbolj potrebna. Že dvakrat je bilo pokrenjeno vprašanje kmetijskih dolgov in razdolžitve kmetov. Oba zakonska načrta, ki sta bila prvotno predložena Narodni skupščini, sta šla za tem, da se ukrene vsaj najnujnejše. Sedaj predloženi zakonski načrt zasleduje isti cilj. Iz tega načrta je izpuščeno samo vprašanje konverzije kmetijskih dolgov, ki se je moralo odložiti zaradi tega, ker se ni zbralo vse gradivo, potrebno za študij tega delikatnega in obsejnega problema. S predloženim načrtom se ureja tudi obrestna mera za dosedanja kmetička dolgeve. Že smo to vprašanje je zelo komplicirano. Težko je določiti obrestno mero za dolgeve, ne da bi se istočasno uredila obrestna mera tudi za vloge. Ni dobro, če denarni zavodi med seboj konkurirajo in nudijo vedno večje obresti za vloge. Dejstvo je, da največ zasluži oni, ki danes živi od rente, a nič ne dela, dočim mora oni, ki je odvisen od kredita, plačevati drage obresti. Osnovni motiv tega zakona je, da se reši kmetu njegova zemlja. Minister je prepričan, da bo ta zakon v širokih narodnih slojih našel na pravilno razumevanje ter da bo omogočil kmetom prehod iz sedanja težke krize ter jim olajšal delo za bodoči napredek.

Narodna skupščina je sprejela besede ministra Demetroviča z dolgotrajnim in višarnim odobravanjem. Nato je povzel besedno še

Minister pravde

Boža Maksimović

ki je s pravne strani analiziral zakonski načrt in poudarjal, da je bil predložen pod zelo težavnimi okoliščinami. Dobro se zaveda, da ima ta zakon tudi negativne strani in lahko tudi neugodne posledice, toda položaj je tak, da se je nekaj moralo storiti za zaščito kmetov. Vlada se zaveda usodne važnosti teh ukrepov, toda ne more se jim izogniti; treba je samo obzlovati, da je nastal položaj, v katerem so taki ukrepi neizogibni. V sedanjih gospodarskih vojni, ki jo preživljamo, ko se država proti državi zapira s carinskimi zidovi in ko se poseže po zaščitnih carinah celo one države, ki tega doslej nikdar niso poznale, je naša dolžnost, da v teh izrednih prilikah vsaj začasno interveniramo z izrednimi ukrepi. Bodite prepričani, je naglasil minister, da smo storili to samo v najskrajnejši sili.

V načelni debati sta govorila v imenu poslanskega kluba JRKD narodni poslanci Djirdić, ki je odobravala predloženi načrt, in v imenu narodnega seljaškega kluba dr.

Lončarevič, ki se je izjavil proti načrtu. Dopoldanska seja je bila nato ob 13. zaključena.

Popoldanska seja

se je pričela ob 17. Predsednik skupščine je pred prehodom na dnevni red sporočil, da je zunanji minister v sporazumu s prvotnim ministrom predložil Narodni skupščini v odobritev sporazum o znanstvenih in umetniških odnosih med Jugoslavijo in Poljsko. Nadalje je obvestil Narodno skupščino, da je odbor, ki je proučeval zakonski predlog o pobljanju draginje, končal svoje delo in predložil svoje poročilo.

Narodna skupščina je nato prešla na dnevni red. V nadaljevanju načelne razprave o zakonu glede zaštite kmetov je govoril narodni poslanec Rista Djokić, ki je obširno razpravljalo o posledicah tega zakona na kreditne odnose in o opozarjal zlasti na nevarnost, ki preti malim denarnim zavodom po deželi. Upoštevajoč pa, da prinaša ta zakon vsaj nekoliko zaštite kmetom, je izjavil, da bo glasoval za zakon.

Pri glasovanju je bil zakon v načelu z 215 glasovi sprejet. Proti ni glasoval nihče. Narodna skupščina je sprejela izid glasovanja z dolgotrajnim aplavzom in vzklikanju vladi. Takoj nato je sledila podrobna razprava. Sprejet je bil člen za člen in je bil zakon pri pomenskem glasovanju končno tudi v podrobnostih sprejet z 225 proti 1 glasovi. V smislu čl. 64 ustave bo sedaj zakonski načrt takoj dostavljen senatu v nadaljnje zakonodajno postopanje.

Borba za trošarinski zakon

Finančni odbor senata zahteva važne spremembe, na katere pa skupščinski finančni odbor ne pristaja
Včerašnja seja senata

Beograd, 12. aprila p. Senat je imel danes opoldne kratko sejo. Na dnevnem redu je bilo kot prva točka poročilo finančnega odbora o trošarinah, kot druga točka pa statut za osebe senata. Na predlog predsednika dr. Pavelića je senat na prvem razpravljalo o drugi točki dnevnega reda. Govorili so senatorji dr. Svetizar Tomić, dr. Šilović in dr. Marjanović. Seja je bila nato prekinjena in je sledila seja kluba senatorjev, na kateri je bilo govora o zakonu o trošarinah.

Beograd, 12. aprila. M. Vprašanje izpremembe odnosno ukinitve trošarine na vino in žganje, kakor ga je nedavno sklenila Narodna skupščina, je prišlo sedaj v zelo zanimivo fazo. Narodna skupščina je po odobritvi zakona o izpremembi državnih trošarin, po katerem bi se dosedanja trošarina na vino in žganje ukinila in namesto tega uvedla posebna taksa, ki bi jo morali plačevati prodajalci vina in žganja na drobno, to je gostilničarji in trgovci, dostavila ta zakon senatu v nadaljnje zakonodajno postopanje.

Finančni odbor senata pa je od Narodne skupščine sprejeti načrt zakona znatno izpremenil in dopolnil z novimi določbami, zlasti glede špirta. Poročilo finančnega odbora je bilo stavljeno na dnevni red da-

Na predlog predsednika Narodne skupščine je bila druga točka dnevnega reda (pravilnik o organizaciji službe in o statusu uslužbenecv Narodne skupščine) odgodena ter je skupščina prešla na naslednjo točko dnevnega reda, to je poročilo odbora, ki je proučil

načrt zakona o gradnji društvenih domov

v področju ministrstva za telesno vzgojo. V imenu odbora je podal poročilo narodni poslanec dr. Matej Perić; v svojem govoru je poudaril važnost tega zakona, ki bo omogočil sistematično gradnjo društvenih domov za sportne organizacije, zlasti pa za sokolska društva. Sokolu bo tako omogočeno, da se še bolj uspešno razvije in da poglobi svoje plodono delo. Govornik je v zvezi s tem obširno orisal delovanje Sokola in naglašal, da ustaja Sokol novega jugoslovenskega človeka, in vzgaja mladih v borbo za ideale, za katere so umirali naši očete, ideale, ki so tudi nas združili v sedanjih Narodni skupščini.

Minister za telesno vzgojo g. dr. Dragan Kraljević je v svojem govoru izjavil, da lepih besedah predgovornika ni mogoče dodati in da samo prosil, naj Narodna skupščina sprejme predloženi zakon. V debati sta nato govorila še narodna poslanca dr. Bogdan Vidović in dr. Stjepan Bačić, ki sta oba podprtala pomen zakona za razvoj telesne vzgoje naroda, nakar je bil zakon v načelu in podrobnostih soglasno odobren. Tudi ta zakon bo takoj dostavljen senatu v nadaljnje postopanje.

Seja je bila ob 19. zaključena. Prihodnja seja bo jutri dopoldne ob 9. Na dnevnem redu je volitev odbora za proučitev sporazuma s Poljsko, razprava o zakonu o pobljanju draginje, poročilo finančnega odbora o zakonu, s katerim se pooblašča vlada, da po potrebi že pred odobrenjem Narodnega predstavništva uveljavi mednarodne gospodarske sporazume in naposled razprava o pravilniku za školsko osebje.

našnje seje senata, toda razprava o tem vprašanju je bila zopet odgodena, ker velik del senatorjev ne odobrava izpremenjenega finančnega odbora.

Tudi v vrstah narodnih poslancev ne odobravajo od finančnega odbora senata predlaganih izprememb. V smislu ustavnih določb mora Narodna skupščina, če senat izpremeni od nje že odobreni zakonski načrt o tem načrtu se enkrat razpravljati. Da bi se izognili nadaljnjim težkotam, se je že danes vršila seja finančnega odbora Narodne skupščine, ki se je udeležil tudi finančni minister dr. Djordjević. Na seji je bilo govora o izpremembah, ki jih je predlagal finančni odbor senata. Finančni odbor Narodne skupščine se za enkrat ni solidariziral s predlaganimi izpremembami in je ostalo to vprašanje še odprto. Iz istega razloga je bila tudi v plenumu senata odgodena razprava o poročilu finančnega odbora senata in se je vršila o tem obširna razprava v klubu senatorjev. Za primer, da bi senat vendarle odobril od finančnega odbora predlagane izpremembe, a Narodna skupščina te izpremembe odklonila, bi se o tem zakonskem načrtu v sedanjem zasedanju Narodnega predstavništva ne moglo več razpravljati in bi se moralo vprašanje trošarinske reforme odgoditi do prihodnjega zasedanja.

Shodi poslanca Spindlerja

Šmarje, 12. aprila.

V nedeljo je bil narodni poslanec Spindler zopet v našem srezu na dveh velikih shodih: v Stoprah jutraj po maši, kjer se je zbralo nad 150 občanov obojega spola, popoldne pa v Zetlah, kjer je bilo najpogostejše toliko ljudi. Z zanimanjem je ljudstvo na obeh zborih poslušalo poročilo svojega poslanca, ki je polagal račun o dosedanjem delu Narodne skupščine, senata in vlade ter o načrtih za delo v prihodnjih mesecih. Na obeh shodih je narod tudi priznal potrebo tesnega sodelovanja potom enotne, močne organizacije in se pridružil vsedravnemu JRKD. Ustanovljena sta bila krajevna odbora. V Stoprah pod predsedstvom župana g. Vinka Jerića, v Zetlah pa pod vodstvom posestnika in gostilničarja Franca Svenčeka. V obeh odborih so sami ugledni moške in mladeniči.

Sestanek trboveljskih brezposelnih

Trbovlje, 12. aprila.

Zaradi brezposelnosti, ki se vedno bolj širi po naši dolini, je bil sklican v ponedeljek popoldne sestanek brezposelnih v Delavskem domu, katerega se je udeležilo nad 300 brezposelnih, večinoma mladih in krenkih ljudi, ki bi radi delali, pa ni dela. Ta sestanek je bil potreben ne samo zaradi tega, da se nasvetuje pota, po katerih bi se dalo brezposelnim pomagati, ampak tudi zaradi tega, da bi se te mlade ljudi odvrglo od nepremišljenih dejanj, ki ne bi koristila nikomur, nač pa bi imela lahko nedolgodne posledice za prizadete. V zadnjem času so se namreč širile po naši dolini prav tatarske vesti o namerah brezposelnih.

Na sestanku je predsednik ZRJ g. Pliberšek prav po očetovski obrazložitvi mladim ljudem postane krize in njene posledice ter korake, ki bi jih bilo treba napraviti za omiljenje najhujše revščine. Svaril je pred nepremišljenimi koraki, kajti kriza se ne da rešiti z demonstracijami na ulici, temveč edino le z mirno preudarnostjo in s pomočjo poklicanih činiteljev, ki morajo dati na razpolago sredstva za najnujnejše odprave, da ljudje ne bodo gladovali.

Vsi zborovalci so pazno sledili navodilom, ki jim jih je dal g. Pliberšek. Brezposelni so izvolili iz svoje srede sedemčlanski akcijski odbor, ki bo vodil evidenčno brezposelnih in ki bo stalno obveščal narodnega činitelja o položaju brezposelnih in nadziral razdeljevanje podpor v

tej ali oni obliki, da bodo podpora deležni res le oni, ki so v resnici potrebni.

Akcijski odbor je odposlal na županstvo prošnjo, v kateri prosil, da ukrene županstvo naslednje: 1. Občina naj programatično izvršuje javna dela, pri katerih naj se zaposli izključno le brezposelne; 2. občina naj nemudoma ustanovi javno kuhinjo, v kateri bodo dobivali brezposelni hrano; 3. vsem državljanom očetom, ki morajo preživljati polnoletne brezposelne sinove in hčere, naj se nudi podpora bodisi v denarju ali naravnih. Sestanek je potekel popolnoma mirno.

Smrtna nesreča rudarja

Senovo, 12. aprila.

V soboto, 9. t. m. se je v rudniškem kamnolomu na Reštanjih smrtno ponesrečil mladi pridni, povsod priljubljeni rudar Anton Pozvek. Doma je bil iz Prekmurja, a je bil že več let zaposlen pri tukajšnjem rudniku. S pridnostjo in varčnostjo si je prihranil toliko, da si je kupil, deloma seveda še na dolg, lastno streho za sebe, ženo in svoje tri otročiče, od katerih je najmlajši star šele pet tednov. V začetku meseca je bila z drugimi vred tudi Pozveku odpovedana služba in je imel delati le še par dni. Toda ko je prišel v soboto v kamnolom in začel z delom, se je utrgal ogromen kamen, se zvalil naravnost nanj in mu razbil glavo.

Vsa okolica obžaluje tragično smrt mladega moža in sočustvuje z nesrečno vdovo in sirotami, ki so izgubile svojega skrbnega reditelja. Splošna pa je tudi zahteva, naj se strogo preišče vzrok nesreče in se ugotovi, ali so rudniki in kamnolom, ki je do 30 m visok in skoro navpičen, opremljeni z vsemi potrebnimi varnostnimi napravami. Tako preiskava je nujno potrebna tudi zato, da se pomiri prebivalstvo.

Vremenska napoved

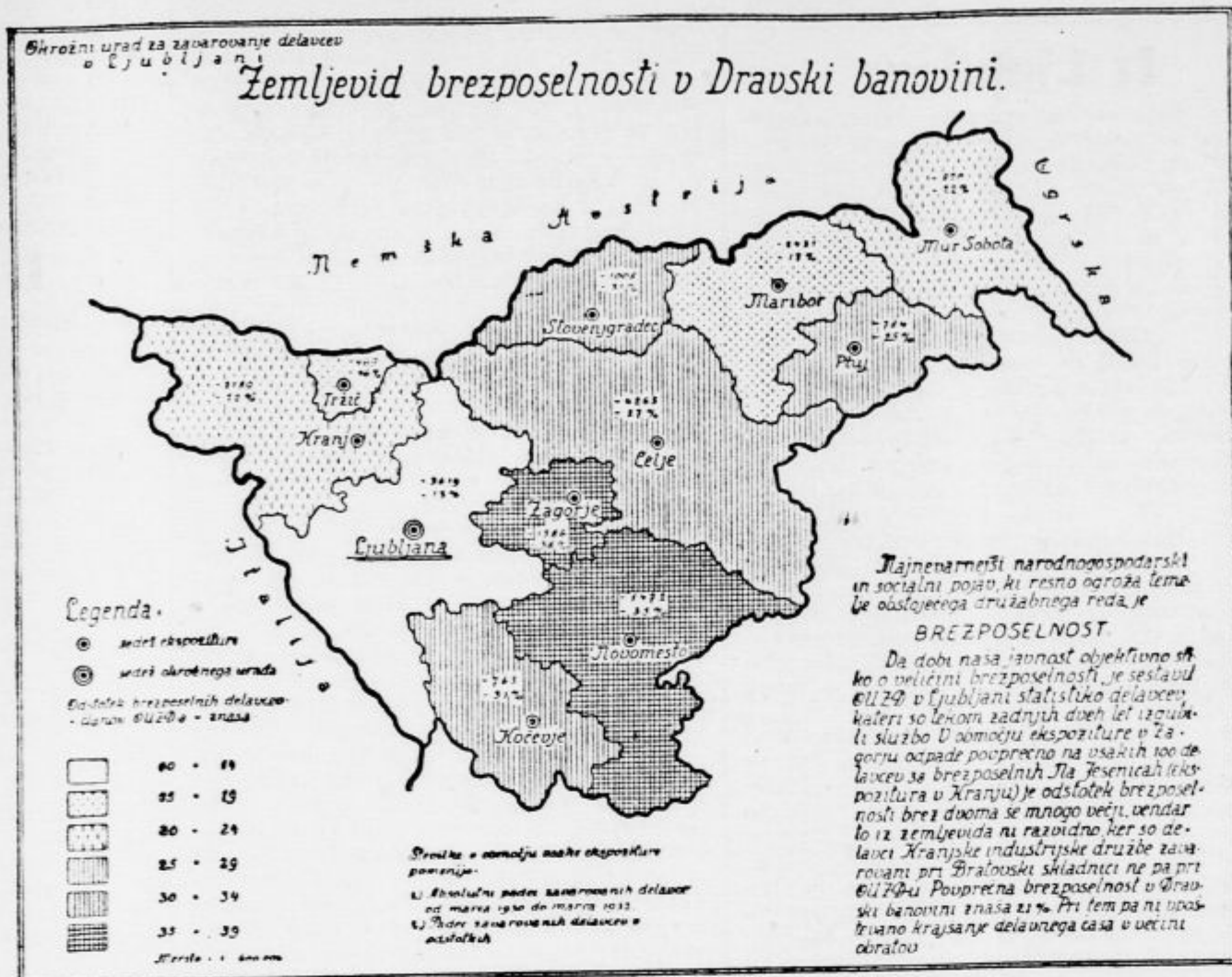
Zagrebska vremenska napoved za danes: Oblačno, nestanalo, mestoma slabo deževno, nekoliko bolj hladno. — Situacija večeršnjega dne: Velika depresija prehaja čez severni del kontinenta. V južni Evropi je nastal relativno višji pritisk. Ciklon je povzročil padle tople vetrove z nanad. Pritisk je značilen za 1.5–6 mm. posebno v gornjem Primorju. temperature pa so narasle za 1–5 stopinj, zlasti v centralnih krajih, manj v gornjem Primorju.

Danajška vremenska napoved za sredo: Hladno, spremenljivo vreme, morda s padavinami. Severozapadni vetrovi; polagoma manj oblako. — Za četrtek: Najbrž jasno vreme in bolj toplo.

Naši kraji in ljudje

Statistika brezposelnih dravske banovine

Mnenja o brezposelnosti v naši državi so različna in to v marsičem tudi zaradi tega, ker nimamo v tem pogledu urejene točne statistike. Ker se je zelo v skupščini govorilo od strani nekaterih poslancev, da problem brezposelnosti pri nas sploh ne prihaja v poštev, so Delavske zbornice predložile vladi statistične podatke, s katerimi je točno ugotovljeno, da je pri nas pravih brezposelnih delavcev najmanj okrog 200 tisoč. Ti podatki pa so bili predloženi s pridržkom, da statistika ni točna in da je brezposelnih gotovo še precej več. Zaradi tega, ker se s tem problemom doslej nismo sistematično bavili, je potrebno ugotoviti najprej veliko razliko med popolno brezposelnostjo in pa med brezposelnostjo, ki zadene delavstvo posameznih obratov, a je pri tem podana vsaj možnost, da bi te delovne moči dobile na kakem drugem področju vsaj začasno zaposlitev. V vsej dosedanj statistiki tudi ni vpisanih onih delavcev, ki trpijo zaradi skrajšanja delovnega časa v mnogih industrijskih obratih. Uradi za zavarovanje delavcev lahko podajo še najboljše statistiko totalne brezposelnosti po statistiki svojega članstva. Tako je tudi OUZD v Ljubljani izdelal zemljevid brezposelnosti v dravski banovini, iz katerega je razvidno, da je brezposelnost največja v območju ekspoziturne, kjer prevladuje lesna industrija, ki je sedaj v veliki krizi. Zlasti na zemljevidu brezposelnosti bazira na naslednjih suhih službenih podatkih: V marcu 1932 je bilo pri OUZD zavarovanih 92.489, letos mar-

ca pa samo 73.081 delavcev. Pri nespremenjenem obsegu zavarovalne obveznosti je število zavarovanih delavcev padlo v dveh letih za 19.408 ali za 21 odstotkov. Ti delavci niso umrli, se niso izselili, niso prešli v samostojne poklice in se tudi niso vrnili v svoje vasi in tako je popolnoma gotovo, da so vsi člani velike skupine popolnoma brezposelnih delavskih moči. Padec članstva OUZD predstavlja torej pra-

vo število pravih brezposelnih po statistiki, ki se vodi doslej in v kateri niso upoštevani mnogi številni brezposelni poljedelski delavci, potem nameščenci raznovrstnih državnih in privatnih ustanov ter absolutni raznih sol, ki po dovršenih studijskih najdejo namestitve, in pa pripadniki raznih samostojnih poklicev, ki so morali zapreti svoje delavnice.

Dr. Ferdinand Souvan†

Ljubljana, 12. aprila.

V Ljubljano je dospela dopolne vest, da je v Gradcu nenadoma preminul zaradi oslabelosti srca dr. Ferdinand Souvan. Z njim je odšel v večnost srčno dober človek, mož starega kova, pravi patrijarh našega mesta, a navzle temu vseskozi demokrat. Dr. Ferdinand Souvan, je bil rojen pred 63 leti kot sin ljubljanskega veletrgovca Ferdinanda Souvana. Gimnazijo je študiral nekaj let v Ljubljani, potem pa v Gorici, nakar je odšel po maturi na juridično fakulteto na Dunaj, kjer je promoviral za doktorja prava. Nameraval se je posvetiti advokaturi in je po končanih študijah že na Dunaju vstopil v neko advokatsko pisarno. Po nekaj letih pa se je v namenu, da bi pomagal našim izseljenecem, preselil v Ameriko. Ker je bil velik idealist, je kmalu uvidel, da so ga nade prevale, zato v Ameriki ni odprl pisarne, ampak je vstopil v konzularno službo. Kot konzul je služboval v različnih mestih severne Amerike in na teh mestih res mnogo pomagal svojim rojakom, saj je bil vedno vnet in zaveden Slovenec. Po sedmih letih službovanja v Ameriki so ga pozvali v zunanje ministrstvo na Dunaj, od koder pa je bil zopet poslan v zunanjo službo in služil pri poslatstvih v Baslu, Parizu, Bremen in Stuttgartu, kjer je pričakal prevrat. Za tem se je preselil nazaj v Ljubljano, kjer je sprejel službo tajnika pri ljubljanski kreditni banki. Tu se je zopet izkazal kot vreden uradnik, dober tovariš in zelo dober in uviden človek.

Dr. Ferdinand Souvan je bil moč velikega duševnega obzorja in velik prijatelj. Ko se začne krvne cevi poapnjavati, deluje uporaba naravne »Franz Josefove« grednice za redno izpraznjenje črevesa in zmanjša visok naval krvi. Mojstri zdravniške vede priporočajo pri starostnih pojavih različne vrste »Franz Josefove« grednice, ker odpravi zastajanje v želodčnem črevesnem kanalu in leno prebavljanje ter omili dražljivost živcev. »Franz Josefove« grednice se dobijo v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

prirode. Za pokojnikom žaluje poleg soproge Josipine velik krog sorodstva in prijateljev.

Pokojnikovo truplo bodo prepeljali iz

Gradca v Ljubljano, kjer se bo vršil pogreb na pokopališču pri Sv. Križu. Blagumu možu bodi ohranjen časten spomin!

Podrobnosti o strašni tragediji na Krki

Usodepolni psihološki moment nenadne nesreče — Žrtev še niso našli

Novo mesto, 12. aprila. Gospodinja večeršnjih smrtnih žrtev Krke, dijakov II. gimnazijskega razreda Stanislava Skofica, Stanka Ersteja in Cirila Rusa, ga. Makovčeva, pripoveduje, da so se vsi trije dečki, nerazdružljivi prijatelji, po mali južini sprejeli in učili po vrtu, potem pa skupaj odšli, ko je bila ona zaposlena v kuhinji. Ko je prišla po kratkem času iz kuhinje, je pogledala tudi na Krko, nad katero stoji v Šolski ulici njena hiša. Baš tedaj je neki čoln s tremi brodniki zdrknil preko jeza mestnega mlina. Gospodinja je bila torej prva, ki je od daleč opazila strašni dogodek, ni pa niti slutila, da so v nesrečnem čolnu njeni varovanci. V naslednjem hipu so valovi zagnili dva, v tretjem, ki je ostal v čolnu, pa je gospodinja spoznala dijaka Rusa ter tudi slišala njegove obupne klice na pomoč. Gospodinja je prva klicala na pomoč pri sosedih in se zatekla tudi k policiji, ki se je takoj podala na kraj nesreče. Medtem se je zbralo na bregu mnogo ljudi, ki so poskušali vse in tvegali celo življenje, da bi rešili vsaj 14-letnega Cirila Rusa.

Kakor pri drugih velikih nenadnih nesrečah tudi tu v splošni razburjenosti in zbežanosti nikomur ni prišlo na misel to, kar bi bilo še najboljšje. Vsi so pozabili, da imajo gasilci v svoji shrambi okrog 30 metrov dolgo zloženo premakljivo lestev, ki bi najbrže zadostovala za rešitev, če bi jo spustili od obrežja preko jeza, ki je zgrajen posevno. S pomočjo te lestve bi bila valovom gotovo iztrgana vsaj ena žrtev. Veliko je tvegala g. Svara, ki je iz reševalnega čolna preko jeza skočil v čoln ponesrečenega dečka. Valovje pa je baš tedaj treščilo čoln ob jez in oba sta izginila pod vodo. Ko se je zopet pokazal na površju, je g. Svara še vedno krčevito stiskal k sebi dijaka Rusa. V borbi z valovi pa je toliko opešal in valovi so bili

tako močni, da so mu dečka zopet iztrgali iz objema. Požrtvovalnega g. Svaro je rešil jetniški paznik g. Pavlin, ki je g. Svaro v zadnjem hipu ujel za levo roko in z velikim naporom potegnil k sebi v čoln, katerega je poprej privezal z vrvmi.

Dijaka Skofic in Erste, ki sta bila vržena od valov daleč preko jeza, sta se plavala proti poslopju okrožnega sodišča. Erste, ki je bil izborni plavalec, je priplaval še kakih 100 m od kraja nesreče, klical na pomoč, potem pa izginil v globini. Vsi trije ponesrečenci so bili v soli marljivo učenci, med seboj pa dobri prijatelji, kakor jih je združila tudi tragična smrt. Trupla ponesrečencev so iskali do trde noči in tudi danes ves dan, a še vedno brez uspeha.

Pred litijsko razstavo

Litija, 12. aprila.

Sončna nedelja je privabila v Zasavje mnogo njegovih vnetih prijateljev planinarjev. Pomladno razpoloženje je prevzele vse zgodnje izletnike na Jančah, Sv. Miklavžu, Javorju, Polniku, Sv. gori, Sv. Planini, Kumu, Mrzlici, Lisci in še ostalem vencu mičnih privlačnih izletniških točk. Da zbera zasavski in ostali fotomateriji vse te zanimivosti našega predela, je pokrenil Fotoklub Litija, eden prvih naših fotomaterskih združenj, akcijo za prireditve fotomaterske in tujskoprometne razstave, ki se bo vršila najprej v Litiji od 5. do 8. maja t. l. Na razstavi bodo sodelovali člani domačega kluba, člani fotodseka SPD iz Zagorja, trboveljski in hrastniški fotomateriji, ki so člani SPD Trbovlje, ter ljubljanski Fotoklub. K sodelovanju pa so povabljeni vsi naši ostali fotomateriji, ki imajo posnetke iz krajev Zasavja. V glavnem pridejo v poštev le povečave. Zaradi podrob-

Naglo, temeljito delo

opravi samo **Albus milo** za umivanje. To je pravo domače milo, milo za vsako svrhu, dober hišni duh in Vaš dobri skratelj.

Njegova obilna, mehka polna pena odpravi vsako nesnago kot začarano — z nog in rok, iz blaga in svile, peri perilo

z **Albus-om**, blešči se kot dragulji!

nejših pojasnil pa se naj obrnejo vsi zainteresirani na Fotoklub Litija ali pa njega predsednika učitelja g. Zupandica. Ves za razstavo določeni material bo treba predložiti razstavnemu odboru do 25. t. m. zaradi pravočasne ureditve kataloga.

V okviru razstave bo v Litiji več drugih prireditev, kar bo dokazalo podjetnost in organizacijsko slogo Litije in vsega ostalega Zasavja.

Pred malim senatom.

Ljubljana, 12. aprila.

Trije potepuhi so danes prešli pred malim senatom, ki mu je predsedoval s. o. s. g. Ivan Kralj, svoje plačilo za razne njih tatiške in vlomilske pustolovščine.

Tatinski parček

Najprej sta sedla na zatožno klop čevljarček Franek Breclj in njegova prijateljica Slavka Grdelj iz Morav. Tam v Trzinu sta se lani seznanila. Poleti sta se sprehajala okrog potepala in kradla, kjer koli je bila prilika. Mahnila sta jo na pozno jesen v Ljubljano. Nastanila sta se v Mostah. Od tu sta oktobra in novembra delala tatinske pohode v bližini in daljno okolico. Raznim kmetom sta odnesla 155 kokoši, rekord med kokošimi tatovi. Kokoške sta potem za bagatelo prodajala na ljubljanskem trgu, a se tudi sama pridno mastila s pečenico. Kradla sta pa še druge stvari. Franek se je razumel tudi na vlome. Oškodovala sta 46 oseb za približno 18.000 Din.

Danes je 21 oškodovancev zasedlo klopi za publiko. Franek in Slavka pa sta pred sodniki vprizorila pravcato komedijo. Franek je iz čepa izvlekel dolgo polo popisane papirja in začel patetično, napol z jokom čitati svoj »žalostni roman«.

Vzklikal je: »Z ljubezni do nje sem kradel. Če nisem kradel, pa je bil ogenj v stehi. Sam si roke umijem.

Obsojena sta bila: Franek na 2 in pol leta robije ter v izgon iz države, ker je italijanski državljani, a Slavka na 18 mesecev strogega zapor. Po prestani kazni pa bo oddana za nedoločen čas v prisilno delavnico.

Zadnji nastop laži-mutca

Opoldne je pred sodnike krepkih korakov in vzravnanih korakov stopil bivši natak, 34-letni Lojze Kosič, doma iz Pliškove na Krasu. O Lojzetu, ki je drugič briteh dečko, je »Jutro« že mnogo pisalo, zadnjič, kako je bil aretiran na Vrhniki in kako je skušal preslepiti psihijatre in sodnike, ko je sprva igral vlogo mutca. Lani junija je vlomil v Ambrožičovo trgovino v Gaberju pri Dobrovi. Odnesel je za 16.000 Din raznih stvari, a kmalu so ga lovci v gozdu prijeli.

Predsednik: »Kako je bilo? Ali priznate vlom?« Lojze: »Da, vlomil sem. Bil sem takrat hudo lačen! Sel sem ponoči mimo trgovine in sem notri smuknil, da bi dobil kaj pod zob.« Predsednik: »Če ste bili lačni, bi vzeli samo kruh in jestvine.« Državni tožitelj: »Zakaj ste varali psihijatre?« Lojze: »Sem mislil, da bom dobil najmanj 3 do 4 leta, če priznam in govorim.« Državni tožilec: »Nekaj morate imeti na vesti, verjetno ste v Italiji napravili kako večjo stvar.«

In Lojze Kosič je bil obsojen na 8 mesecev robije, po prestani kazni pa bo izgnan iz naše države. Vračuna se mu preiskovalni zapor od 28. junija do 14. novembra lani.

Danes ob 4., 1/8 in 9 1/4 zvečer

Odlični komik

Szöke Szakall

ki ga poznate iz številnih filmov, v katerih je s svojim sijajnim humorjem in izvrstnimi dovpti skrbel za Vašo zabavo, v glavni vlogi izborne komedije:

NEZNANI GOST

Mnogo smeha in zabave Vam prinaša zopet

Elitni kino Matica

Telefon 2124.

Poleg tega »Foxova« zvočni tehnik! Predprodaja vstopnic od 11. do 12.15

Kulturni pregled

Koncert Mirka Pugija v Ljubljani

Koncertni pevec prof. Mirko Pugelj, ki se je začetkom letošnje sezone povrnil z večletnega študijskega bivanja v Parizu, je v ponedeljek priredil samostojen pevski večer v dvorani Filharmonične družbe in s sodelovanjem konservatorista Lipovška, ki je s posebno rahlostnostjo oskrbel vsa klavirska spremljava elega večera, ter g. Jeraja (violina in viola) in Janečka (oboja). Spored je očitoval dovršen okus in smisel za slog ter bil razdeljen v štiri skupine: prva je bila posvečena starim francoskim skladnikom Glucku, Lullyju, Rameauju in Grétryju, druga J. S. Bachu kot mojstru kantate, tretja romantičnemu Schubertu in Schumannu in četrta novjšim francoskim mojstrom pesmi: Francku, Fauréju in Séveracu. V teh štirih delih je pevec dokazal ne samo dober izvežban glas, ki mu ravno odgovarja, temveč tudi izredno mnogo finega čuta za stilne vrednote tako raznorodnih skladateljev in pesmi.

Monumentalni, a vendar lahki in gracijski slog skladov Rameauja, Lullyja in Grétryja, ki so žal pri nas še vedno premalo upoštevani in izjavljani, zahteva pevca z dovršeno tehniko in spretno deklamacijo. Tem zahtevam je g. Pugelj docela zadostil: njegov glas ni sicer izredno voluminozen, toda za neznatni nedostatek, ki ga morda občutijo spočetka, zna pevec do dobrega izenačiti s perfektno, smiselno in občuteno interpretacijo. Bach, čigar »večnat melodija

stavlja do tehnike petja izredne zahteve, je bil prav tako dovršeno interpretiran in pevec je znal svoj glas docela prilagoditi in po potrebi tudi podrediti kontrapunktičnemu, samostojnemu življenju posameznih glasov. Pri teh kantatah je sodeloval z violo, odnosno violino prof. Karel Jeraj, pri poslednji »Končno, končno jarem moj...« pa oboist J. Janeček, ki je znal izvesti iz svojega instrumenta nežne, pastoralne zvoke.

Schubert je bil zastopan z dvema posebnimi intimnimi pesmima, »Vrnan« in »Na valovih«, prav tako Schumann, čigar »Oreh« in »Posvetilo« štejejo med najbolj uspele lirčne pesmi romantične dobe. Z njimi je pokazal pevec, da zna ubrati tudi čustvene strune s sicer zastrto, a zato tem bolj prečiščeno čustvenostjo. Do zelo lepe interpretacije so prišle na ta način tudi pesmi C. Francka (Procesija), pri nas skoro neznane, a najbolj francoskega vseh skladateljev, Gabriella Fauréja (Na pokopališču, Zibelke) in svežega, prerano umrlega Déodat de Séveraca, na katerega so stavili ogromne nade zbog njegove zraslosti z ljudsko glasbo — nade, ki jih je razčarala prerana smrt tega rustičnega poeta.

Prof. M. Pugelj ni s svojim koncertom dokumentiral samo najresnejšega stremjenja, temveč tudi zmognosti, brez katerih so stremjenja iluzorna. K moralnemu uspehu stremjenja mu je čestitali: da je bil obisk manj zadovoljiv, je pač usoda vseh resnejših koncertnih prireditev pri nas, ker jim preveč uspešno konkurirajo neresne. Pev-

cu so bili poklonjeni šopki in je bil deležen bogatega aplavza. L. M. S.

K poglavju o civilizaciji

Zadnje dni aprila bo slovenski knjižni trg bogatje za knjigo, ki upravičeno vzbuja pozornost vseh mislečih ljudi po zapadnem svetu. Tiskovna zadruga bo namreč izdala v prevodu Otona Zupandica znameniti spis francoskega pisatelja Georgea Duhamela »Prizori iz bodočega življenja«, ki je v izvirniku dosegel v enem letu skoraj 200 izdaj in je že preveden v vse pomembnejše jezike. Duhamel pripoveduje o svojih vtiskih iz Zedinjenih držav ameriških in sklepa na tej osnovi, kakšen značaj bo imela bodoča evropska civilizacija. Zakaj Evropa se očitno amerikanizira, in baš zoper vero v prosečnost amerikanizacije se Duhamel najbolj bori.

Za ameriško civilizacijo je posebno značilna sedanja zadeva z Lindberghovim otrokom, ki meče črno senco na ves »napredek« v tej tehniki tako popolni deželi. Lindberghova zadeva ni tolikanj znatna zaradi tega, ker so neki družini ukradli otroka z namenom, da bi iztisnili iz nje kar največ denarja. Takih primerov je v tej visoki civilizaciji deželi vse polno, okrog 2000 na leto in se močno zdi, da nekateri ljudje naravnost živijo od roma otrok. Značilno je, da se je ta zločin zgodil Charlesu Lindberghu, ki spada med deset najbolj znanih in pet najbolj priljubljenih ljudi v vsej Ameriki. Strinjamo se s komentarjem, ki smo ga te dni čitali v neki reviji:

»Okoliščine te afera« pravi pisec, »so zopet tipično ameriške. Ves državni aparat se je bil poslavil v službo Lindberghove rodbine: policija, vojaštvo, letalci, vsa Ame-

rika išče ukradenega sinčka. Vsak dan poročajo, kako blizu je policija storilem, kako se počuti mati, kolikokrat je Lindbergh ponudil 50.000 dolarjev za vrnitev in naposled celo povisil ceno na 250.000 dolarjev: znano je, kar do podrobnosti, kako se godi otroku v ujetništvu itd. In vendar — Psiholog ugrabljenega otroka se ni polotila samo New Jerseyja, marveč kar vse prebivalstva Zedinjenih držav. Ljudje zaklepeajo dojenčke, se oborožujejo do zob in opremljajo svoje aparate s signalizacijskimi in plačilnimi aparatmi. Toda zadeva z Lindberghovim otrokom poteka tako kot tisoč drugih primerov te vrste, zakaj ugrabljenje otroka je v Ameriki tako vsakdanja stvar kot pri nas žepna tatvina v cestni železnici. Popularnosti oceanskega letalca gre za sluzga, da je bil sedaj ves svet opozorjen na ta pojav ameriške civilizacije, ki spada v dolgo vrsto mučnih zadev, s katerimi je ameriško življenje napolnjeno uprav neznosno.

Po linčanju nedolžnih oseb, po strankarskem sodstvu in trpinčenju političnih obsojencev je »neznatna« ugrabljenje otroka kar že noč odprlo svetu okno v Zedinjene države. Če bi šlo za prave zvezde bi rekli Evropi, da gre za reklamni trik ali za stvar, ki je mogoča samo v Ameriki. V tem primeru pa je zadeva jasnejša in tako je iz nje nastala svetovna žasniska atrakcija, ki bržčas ne bo propaganda za amerikanizacijo.

Ali ne zveni uprav burkasto vest, da je nekdanji vladar Chicaga Al Capone ponudil iz ječe svoje pomoči Lindberghu in bil proti kaveji iznuščen? Kakor je videti, ne sodeluje ameriška policija z gangsterji samo tajno, marveč tudi že javno, in sicer kar proti svojim tovarišem! To je tak na predek civilizacije, da ga naši evropski

možgani kar težko domejo. Nam v Evropi gre na živce že nekoliko patoloških primerov velikih zločinov: skušamo torej kolikor le moremo obvladati našo celino pred strahoto znanstveno pripravljenega roparstva in zločinske industrije.

Vsekakor je Lindberghov slučaj nov doisek k slikam ameriške, odnosno amerikanizirane civilizacije, ki nam o nji pripoveduje Duhamel v »Prizorih iz bodočega življenja«. Ameriška civilizacija in ruski socialni eksperimenti zaslužijo pozornost proučevanje vse Evrope, zakaj tu vidimo, kako daleč more in kako daleč ne sme iti naš civilizacijski razvoj. In samo ob velikih izkušnjah se lahko nazorno učimo!... —o.

Slikar Leon Wyczółkowski, eden največjih predstavitev sodobne poljske likovne umetnosti, je slavil 11. t. m. 80. letnico. Znan je zlasti kot krajinar, vendar se je z velikim uspehom uveljavil tudi kot portretist in grafik. Wyczółkowski živi v Krakovu.

Francoski »dnevi knjige«. Od 3. do 7. maja bodo v vsej Franciji »dnevi knjige«, namenjeni propagandi francoske književnosti.

Studija o helenski žaloigr. Srbski pesnik Božidar Kovačević, ki je profesor neke beograjske gimnazije, je pravkar izdal v založbi Geze Kohna v Beogradu 88 strani obsegaajoči spis: »O helenski tragediji. Ogled s jednim osvrtno na naš narodni duh.« Vrednost te knjige ni samo v pisčevih zanimivih izjavah o tragedijah Sofokla, Eschila in Evripida, marveč tudi v slikah, ki jih Kovačević odkriva med helenskim duhom in duhom srbske poezije ter govori o vplivu, ki ga je imela grška žaloigra na srbske avtorje.

Domače vesti

• Organizacija JRKD v ljubljanski okoliščini. Vse že osnovane krajevne organizacije JRKD v ljubljanski okoliščini se pozivajo, da takoj pošljejo sreski organizaciji seznam članstva, zapisnike in statistične liste v smislu okoliščinske organizacije z dne 25. februarja in 2. t. m. Gospodje zaupniki in odborniki sreskega odbora v kraji, kjer se niso bile ustanovne skupščine sklicavale, pa se prosijo, da zberemo članstvo in skličejo ustanovne zbornice najkasneje do 24. t. m., ker se bo vršila v začetku maja sreska skupščina. — Tajništvo JRKD Ljubljana-okolica.

• Razstava del nemškega slikarja v Zagrebu. V Zagrebu je bila te dni otvorjena razstava del Georga Grosa enega največjih sodobnih nemških slikarjev. Razstavljeno je 115 njegovih del v Umetniškem paviljonu na Zrinjevcu. Otvoritvi razstave so prisostvovali nemški konzul Freund, kipar Meštrovič, univerzitetni profesor dr. Schneider in mnogi zagrebški umetniki.

• Pokojninski zavod zgradi petnadstropno hišo v Splitu. V zadnjih dneh so se mudili v Splitu zastopniki Pokojninskega zavoda iz Ljubljane. Na sestanku z upravo podružnice Pokojninskega zavoda v Splitu je bil storjen sklep, da se v Hrvojinji ulici v Splitu zgradi petnadstropna hiša na stavbišču, ki je že kupljeno v to svrhu. Gradbeni stroški nove zgradbe so preračunani na okroglo tri milijone dinarjev. Na Wilsonovi obali v Splitu pa namerava Pokojninski zavod zgraditi trinaeststopen paviljon, ki bi stal približno 400 tisoč Din. Gradbena dela bodo v najkrajšem času razpisana.

• Gradba pristaniškega skladišča na Sušaku. Kakor smo nedavno že omenili, so na Sušaku v toku pripravljalna dela za gradnjo pristaniških skladišč ter poslopij pristaniške kapetanije, carinarnice in finančne kontrole. Vsa ta dela je prevzelo gradbeno podjetje inž. Dedek v Ljubljani. Z gradbo teh potrebnih objektov se bo v kratkem pričelo.

• Nov slovenski list v Argentini. V glavnem mestu Argentine v Buenos Airesu je pretekli mesec začel izhajati nov slovenski list »Slovenski Dome«, katerega so, kakor poudarja uredništvo, rodile razmere, predvsem pa žalostno stanje, v katerem se nahaja slovenska kolonija. Uredništvo izjavlja, da bo list pisal v jugoslovenskem duhu in da bo deloval na ustanovitvi, oziroma na oživitvi zveze vseh jugoslovenskih društev v Južni Ameriki. »Slovenski Dome« izhaja vsak četrtek.

• Zbor državnih upokojencev in upokojenk. V ponedeljskem jutru je poročilo pod gornjim naslovom ni pravilno zapisano, a me prvega podpredsednika. Je to Vederjak Fran, dvorni svetnik v pokolu in ne g. Vederjak, kakor stoji v listu. Dalje je izostalo ime odbornika Frana Vadrjala, profesorja v pokolu, kar se s tem popravlja.

• Čebelarjem. Čebelarstvo društvo za Slovenijo v Ljubljani obvešča čebelarje, da je prispel sladkor za pitanje čebel. Naročniki, ki so sporočili, da bodo pršili osebnostno, ga bodo dobili od petka naprej v društveni čebelnari v Vošnjakovih ulici 4. Drugim naročnikom se bo takoj poslal sladkor po železnici. Sladkor je kristalst in rafiniran (bel) in mešan z ogljem zato čebelarjem neškodljiv. Okrog 2500 kilogramov sladkorja je še ostalo. Čebelarje, ki ga še niso naročili, ga lahko takoj dobe v društveni čebelnari. Naročite sladkor, da rešite svoje čebelne družine. Cena 8 Din franco Ljubljana.

• Na rednem občnem zboru slušateljev juridične fakultete 9. t. m. je bil izvoljen odbor: predsednik Vogelnik Adolf, podpredsednik Finac Milan, tajnik Zupančič Franc, blagajnik Kuvorčič Kazimir, knjižničar Kolarik Karel, gospodar Polovčič Iv., referent Slander Joško, revizorja Kužnik Henrik, in Zeman, vsi član. jur.

• Novi grobovi. Po dolgi bolezi je umrl v Ljubljani g. Dougan Ivan, revident državnih železnic v pokolu. Pogreb bo v četrtek ob pol 15. — V Ljubljani je dalje preminil kleparski in instalacijski mojster g. Lončar Franc, star 53 let. Pogreb bo v četrtek ob 16. izpred mrtvašnice splošne bolnice. — Pogreb pri nesreči na Krki tragično preminilega dijaka II. razreda realne gimnazije v Novem mestu Eršeta Stanka, 13 letnega sinčka nadzorika proge v Trebnjem, bo določen po najbližnjem truplu. — V Zagrebu je po kratki bolezi umrl ravnatelj »Mirne«, premogokopne d.

Danes ob 4., pol 8. in 9. uri sijajna kriminalna komedija:

Ukradena Madona

V glavnih vlogah Max Adalbert, — Friedl Haerlin — Paul Henkels
ZVOČNI KINO IDEAL

Vremensko poročilo

Meteorološkega zavoda v Ljubljani
Številke za označbo kraja pomenijo:
1. čas opazovanja, 2. stanje barometra
3. smer in brzina vetra, 4. oblakost 1-10
5. temperatura, 6. relativna vlaga v %, 7. vrsta padavine, 8. padavine v mm
Temperatura: prve številke pomenijo najvišjo, druge najnižjo temperaturo.

12. aprila
Ljubljana 7. 758,2, 9,2, 81, SW2, 19, dež, 2,2
Ljubljana 14. 760,9, 12,4, 63, W1, 9, —, —
Maribor 7. 757,2, 8,0, 80, NW3, 10, —, —
Zagreb 7. 758,5, 11,0, 80, NW 10, dež, 1,0;
Beograd 7. 761,5, 12,0, 50, SE, 1/2, —, —
Sarajevo 7. 762,6, 11,0, 60, SSW2, 9, —, —
Skopje 7. 766,7, 7,0, 70, mirno, jasno, —, —
Kumbar 7. 764,7, 13,0, 80, SE2, 10, dež, 5,0;
Split 7. 761,4, 13,0, 90, SE5, 9, —, —
Rab 7. 760,8, 9,0, 90, SE5, 10, dež, 5,0.
Temperatura: Ljubljana 14,6, 8,8; Maribor 14,2, 6,0; Zagreb 16,0, 9,0; Beograd 23,0, 8,0; Sarajevo 18,0, 7,0; Skopje 20,0, 0,0; Kumbar —, 12; Split 12,0; Rab —, 6,0.
Sonce vzhaja ob 5,24, zahaja ob 18,41.
Luna vzhaja ob 8,12, zahaja ob 0,56.

d. v Zagrebu g. Učezessanek Albert. Pogreb pokojnika bo danes ob 16. — Po kolonikom blag spomin, žalujočim naše sožalje!

• Čudno vreme v južni Dalmaciji. Preteklo nedeljo dopoldne je bil v Dubrovniku pravi pomladanski dan. Sonce je pripekalo in toplota je v senci beležila 20 stopinj nad ničlo. Okolo dveh popoldne so se pojavili oblaki ob petih je začelo deževati, dežju pa je kmalu sledil sneg, ki pa je padal samo par minut, nakar se je zopet zvedrilo — prava igra narave, ker se v tej dobi ne pomni snega niti v Zagorju, tem manj pa se ob dubrovniški obali.

• Nenavadna plima na Jadranu. V zadnjih dneh je na dalmatinskih otokih vladala velika plima, pri kateri se je morje za en meter dvignilo nad normalo, kar se pripetilo je redkokdaj v naših primorskih krajih. Tako je v Starem gradu v občinskem parku, ki je 100 metrov oddaljen od obale, morje naplavilo mnogo rib. Ob priliki te nenavadne plime se je v pristanišču potopilo več malih ladij in čolnov.

vlazno vreme povečuje nevarnost pogibelj zaradi prehlada. Te nevarnosti infekcije vas obvaruje okusne

Dobivajo se v vseh lekarnah. Cena malega zavojčka Din 8, velikega zavojčka Din 15

• Krušne cene v Beogradu. Preteklo nedeljo se je v Beogradu vršila izredna skupščina Udruženja beograjskih pekov. Storičen je bil sklep, da se krušne cene znižajo za 50 par pri kilogramu. Kilogram belega kruha stane od sedaj 3,50 Din, polbelega 3, črnega pa 2,50 Din. Cene za luksuzno pecivo ostanejo neizpremenjene.

• Pod vagonom od Osluščevcev do Pragerskega. Neki Balkić Ahmed, delavec iz Bosanske Krupe, je bil pred kratkim odpuščen iz Pasturejevega zavoda v Zagrebu, kjer se je zdravil zaradi agriza po steklem psu. Bil je že osem dni na potovanju, ko je 9. t. m. prispel do postaje Osluščevcev, kjer je počakal na večerni vlak, ki vozi proti Pragerskemu. Ko je bil vlak na postaji, se je spazil Balkić na zavoro pod vagonom med sprednjimi in zadnjimi kolesi in se pripeljal na ta način do Pragerskega. Nepoklicanega gosta je zapazil železniški ključavničar Donec Jožef, ko je pregledoval vozove. Ko je Ahmed videl, da je zasaten, je pobegnil, a ga je potem izsledila orožniška patrulja, ki ga je oddala policiji v Ptuj.

• Huda nezgoda z revolverjem. Ko se je te dni vračal šolski upravitelj g. Rusjan Ambrozij od obiska pri Sv. Marku domov v Dornovo, je tako nesrečno padel, da se mu je samokres, ki ga je imel v hlačenem žepu, sprožil in ga hudo poškodoval po desni nogi. Prepeljati so ga morali v ptujsko bolnico.

• Morje naplavilo truplo neznanca. Na obrežju blizu Orebiča so v nedeljo popoldne našli možko truplo, ki ga je naplavilo morje. Spočetka so domnevali, da je to truplo poročnika korvete Stajčiča, ki ga je nedavno odnesel morsk val na rtu Male Petke pri Lapadu.

Ugrabljen

to je naslov sijajnega romana, ki je te dni izšel v založbi Tiskovne zadruge. — Komur je do resničnega užitka, naj postane čim prej naročnik zbirke »Mojstrov in Sodobnikov«

• Na potu v zapor je umrl. V vlaku na progi Split-Sinj je nenadno umrl Ante Varivodič, kmet iz Trilja, ki se je v spremstvu svojega sina pod nadzorstvom orožnika vozil v Split, kjer naj bi bil izročen tamkajšnjemu sodišču zaradi pretepa, pri katerem je z nožem zabolil nekega kmeta, nekega drugega pa hudo poškodoval.

• Preiskava o dražgoškem morilu je na mrtvi točki. Možki, ki je bil pretekli teden aretiran, je dokazal, da z umorom ni v nobeni zvezi, zato je bil izpuščen na svobodo. Ob koncu preteklega tedna se je po vsem okolišču raznesla z bliskovito naglico vest, da morilec je imajo. Navajale so se najmanjše podrobnosti. Ljudje so se zbirali v grupah in so nestrno pričakovali prihoda orožnikov z uklenjenim morilcem. Eskorte seveda ni bilo, ker je bila senzacionalna novica izmišljena.

• V došmrtno jejo obsojen. Pred sodiščem v Osluškju je preteklo soboto sedel na zatožni klopi tridesetletni delavec Avgust Vrbnik od Sv. Primoža v dravski banovini, ki je 5. novembra lanskega leta v vasi Orahovici umoril starca Janoša Gvoriča in njegovo ženo Julijano. Obsojen je bil na došmrtno ječo.

• Neznani samomorilec. Pred nekaj dnevi je skočil v dondolskih urah neznan možki v samomorilnem namenu s svaskega mostu v Brežicah. Zaradi narasle vode je neznanec kmalu utonil in ga niso mogli rešiti. Ljudje so pozneje iskali samomorilčovo truplo, ki ga na doslej še niso našli. Neznane je bil star okrog 25 do 30 let, srednje postave in suhljatega obraza. Obleden je bil v temnošivno obleko z dolgimi hlačami ter je imel na glavi sportno čenico.

• Vlom v Stari vasi pri Zireh. Te dni se je spazil neznan vlomilec v gostilno Alojzija Gostiča v Stari vasi pri Zireh in odnesel skoraj nov gramofon in 10 dobro ohranjenih gramofonskih plošč v skupni vrednosti nad 2000 Din. Istotam je ukradel neznanec na škodo trgovskega potnika Ferda Martina, ki je v hiši prenočeval. Klobuk, rjav plašč, usnjato aktorko in več trgovskih vzorcev v vrednosti 1300 Din. Sled za neznanim storilcem vodi proti Gorinji vasi.

• Zasledovan cigan. V vaseh na Dolenjskem, na tudi okrog Vrhnike, je se potepal dalje časa 38 letni cigan Hudorovič. Klj je izvršil povsod, kjer se je zadrževal, več tatvin. Imenovanega cigana, ki je

močne postave, kostanjevih kodrastih las, lepih zdravih zob, ljudje sploh niso prepoznali za cigana, ker je bil vedno čedno oblečen haš zaradi tega pa je še veliko lažje varal ljudi in kraje kar na debelo. Poleg drugih oblasti išče Hudorovič tudi sodišče v Novem mestu zaradi najrazličnejših zločinov. Z njim se navadno potepa tudi 30 letna ciganka Emilija Rajhardova.

• Tovarna Jos. Reich spremlja mehke in škrobijeno perilo v najlepšo izdelavo.

Iz Ljubljane

u. Seja občinskega sveta ljubljanskega. Člani občinske uprave ljubljanske so sklicani na sejo, ki se bo vršila jutri v četrtek ob 17. v mestni dvorani. Na dnevnem redu bodo med drugim poročila: o kreditu za nastavitve arhitekta, ki bi izdelal podrobne regulacijske načrte, o prošnji za povračilo stroškov za napravo hišnega kanala tehniške fakultete v Ljubljani, o zaslišanju prebivalstva ob požarih v visokih hišah in proti eksplozijam, o ureditvi banovinskih cest v Ljubljani, o parcelaciji in o zadolžnem načrtu Dukičevega zemljišča ob Dunjski cesti in o imenovanju zastopnic Zveze gospodinj v tržni odsek občinske uprave. Javni seji bo sodelila tajna.

u. Slovensko zdravniško društvo v Ljubljani priredi v petek 15. t. m. ob 18. na internem oddelku občne državne bolnice znanstveni sestanek z naslednjim programom: 1. dr. Merčun: Demonstracije nekatere zanimivih slučajev; 2. dr. Meršol: Febrilna biliosa hemoglobinurica. Vsi zdravniki ljubljani.

u. Spored koncerta mladinskega pevskega zbora iz Trbovelj, ki je določen za nedeljo, 17. t. m. ob 11. v untonski dvorani je bistveno različen od sporeda, ki so ga odprli mladi, navdušeni in izvrstni pevci sredi meseca novembra v Ljubljani! Poleg znanih Adamčičevih, Kogojevih, Praprotnih, Marečičevih in Aljaževih pesmi poje zbor na novo tudi 2 Zlatko Grgošičevi in 3 Mokrajčevci.

u. Srbska pravoslavna cerkvena občina v Ljubljani sporoča svojim članom, da je v smislu nove cerkvene ustave imenovana začasna komisija, ki je prevzela začasno upravo cerkvene občine in katera ima nalogo, da izvrši novo organizacijo občine. Za predsednika je imenovan prota Gjorgije M. Budimir, za člane pa univ. prof. Dimitrije VI. Frost, inž. Josip Otahaj, direktor Rajko Ogrin in prof. Ljubomir D. Jurkovič. Komisija je že pripravila volilni seznam za volitve cerkveno-občinskega sveta, iz čigar srede se bo izvolilo cerkveno-občinski upravni odbor. Ta seznam bo javno razravnjen 14 dni v pisarni parohijskega urada (kasarna Vojvode Mikića), in sicer od 14. do včerajšega 28. t. m. Volilno pravico imajo vsi pravoslavni verniki ljubljanske pravoslavne parohije, ki so izpolnili 24 letno starost in ki niso izgubili volilne pravice po čl. 174 cerkvene ustave od 16. novembra 1931. V času, dokler bo volilni seznam javno razravnjen (do 28. IV. 1932) ima vsak parohijan pravico napraviti svoje pripombe zoper volilni seznam ali zoper posameznega volilca v listem. Te pripombe je napraviti pisмено, ter najdalje do včerajšega 28. t. m. oddati začasni komisiji. Nadalje se prosijo vsi člani cerkvene občine, da do 28. t. m. plačajo cerkveno-občinske doklade za prošla leta, ker se v nasprotnem primeru vsi ti člani, ki v tem roku ne izpolnijo svoje obveznosti napram cerkveni občini, 28. t. m. izločijo iz volilnega seznama, ter ne bodo imeli volilne pravice. Višina doklad za leto 1931 je ista kakor za prejšnja leta, po predpisu prejšnjih upravnih odborov in odobrenju pristojne parohijske oblasti (Eparhijskega administrativnega odbora srpske pravoslavne dijeceze gornjekarlovške v Plaskem). Morebitna potrebna pojasnila se dobe v pisarni parohijskega urada za časa uradnih ur.

u. Zanimivo predavanje o početkih mehanizma urejanja cestnega prometa v Ljubljani bo imel g. gradb. nadsvetnik inž. Mačkovec v četrtek 14. t. m. ob 20. v gradbeni risalnici na tehniški. Vabljeni vsi!

u. Preporodaš! Jutri se bo vršil ob 18. v društveni čitalnici 2. redni članski sestanek. Obravnava se bodo važna društvena vprašanja. Dalje bo govora tudi o našem programu. Udeležba za vse članstvo obvezna! — V soboto bo predaval g. prof. Stepišnik o sportu.

TRAJNO KODRANJE

izvršujem v posebnem oddelku

s štirimi najmodernejšimi aparati in najboljšimi preparati.

Vsaka dama pride ob vsakem času TAKOJ na vrsto. DELAM PO ZNIZANI CENI ter se za cenjeni obisk priporoča DAMSKI CESALNI SALON

GIJUD ALEKSANDER

LJUBLJANA, Kongresni trg št. 6 (poleg kina Matice) 4683

PRIZNANO NAJBOLJŠI

lovski in športni čevlji po konkurenčnih cenah edino le pri

BRATA NAGLIČ, eksport čevljev,

žiri nad škofjo Loko

Zahtevajte cenike! Zahtevajte cenike!

Dumping

Ruski Eau de Cologne liter po Din 30.— točl odprto Parfumerija URAN, Mestni trg št. 11. — Prazno steklenico prinesite seboj! 4645

FOTOAMATEUR

vešč vseh laboratorijskih del, ISČE za zmeren honorar sezonske zaposlitve. Ponudbe pod »Universal« na ogl. odd. »Jutra«. 4682

HOTEL „TRIGLAV“

Malinska

Na krasnem prostoru tik ob morju. Lepo urejene sobe z električno razsvetljavo in lepo teraso. Vsa izvrstna oskrba in z vsemi taksnimi in kopanjem v lepem kopališču Din 10.— dnevno. Prospekte in pojasnila na zahtevo brezplačno. 79

Vsled velikega zanimanja se ponove oblastveno dovoljeni prvi

FOTOTEČAJI pri KANCU

drevi ob 19. uri. 4681

u. V društvu »Sočag« predava v soboto ob pol 21. v salonu pri »Levuz« naš odlični predavatelj mestni zdravnik g. dr. Fr. Mis o praktični higijeni. K temu koristnemu in poučnemu predavanju vabimo ne le vse »Sočage« in prijatelje, pač pa tudi gospe in gospodično. Dr. Mis je v vseh »priljubljen« predavatelj in je že tudi v našem društvu nastopil v prejšnjih sezonah z zelo velikim in lepim uspehom. Po predavanju prosta zabava s petjem. Vstop vsem prost!

u. Klub jugoslovenskih primorskih akademikov v Ljubljani. Drevi ob 20. bo v prostorih Preporoda redni članski sestanek s predavanjem tov. L. Božiča o temi: Omladinski emigrantski pokret. Pridite!

u. Ustanovni občni zbor Zveze bolevalnikov — skupine Ljubljana-Sve. Peter bo danes ob pol 9. zvečer v gostilni g. Leopolda Zupančiča v Ljubljani, Jęgličeva cesta 15. Na tem ustanovnem občnem zboru bo govor o smernicah Zveze in nalogah naše nove skupine, ki bodo posvečene v prvi vrsti humanitarne in socialnemu namenu. Vabljeni na občni zbor vse bivše vojaše iz svetovne vojne. Če kdo ni dobil pismenega povabila, naj se vseeno odzove — Sklicatelji.

u. Slavčev zbor šteje danes 50 poštovanih pevki in pevcev, ki vadijo pod vodstvom svojega pevovalca g. Krista Perka večer za večerom z veliko poštovovalnostjo. Zato morejo zabeležiti tudi prav lepe uspehe. Račun o letošnjem zimskem delovanju bodo podali na svojem koncertu v ponedeljek 18. t. m. v Filharmonični dvorani. Izvajali bodo program, ki je za Ljubljano povsem nov in obsega jugoslovenske in slovenske literature. Predvsem opozarjamo na zbor Grečaničev in na mladega zagrebškega skladatelja dr. Rudolfa Matza. Natančni program priložimo jutri. Vstopnice so že v predprodaji v Matični knjižarni po običajnih cenah.

u. Šentjakobska knjižnica v Ljubljani. Stand trg 11. posluje počeniš s 15. t. m. vsak delavnik od 4.—8. ob sobotah pa od pol 4. do 8. zvečer.

u. Zadruga pekov v Ljubljani javlja omenjenemu občinstvu, da se 15. t. m. znižajo cene kruha, kljub temu, da imajo še nekateri peki precejšnjo zalogo drage moke. Cena kruha je za 1 kg belega 4 Din polbelega 3,50 Din in črnega 3 Din za kg.

u. Namesto venca v spomin blazne. Viktorije Sedejeve, soproge strojnega stavca, je podaril bližnji sosed F. G. 100 Din za mestne revče. Srčna hvala!

u. Vallet Express, smartinska cesta 24. Kemično čiščenje obleke 55 Din, obratnje 250 Din. Renoviranje garderobe. Pošljite! Obleke sprejemata trafikantini v Florjanski ulici 12 in Zidovski ulici 1.

u. Velikega modrasa je ujel g. Rok Vilfan iz Dobrega polja pri Brezjah na Gorjanskem v nedeljo 10. t. m. Ogleda se ga lahko živega v izložbi Jelačinove družnice na Colzovi cesti št. 1.

u. Okradena perica. Lucija Lebnova, perica iz Bizovica je pripeljala v ponedeljek dopoldne strankam v mesto oprano perilo. Okrog 9,30 se je ustavila z vozilom v veži hiše št. 3 v Selenburgovi ulici in se za trenutek odpravila. Ugodno priliko pa je kaj hitro zavaljal predren tat, ki je odnesel velik zavoj perila, skupno nad 30 komadov. Lebnova je oskodoval storilec za okrog 1700 Din vrednosti.

u. Izgnani bžanski delavci. V preteklih dneh je prispelo v Slovenijo in v prvi vrsti seveda v Ljubljano, večje število mlajših in starejših delavcev, doma iz Bosne, ki so iskali pri nas zaposlenja. Spričo pomanjkanja dela, ko vlada brezposelnost za domače ljudi tudi nihče izmed Bosancev ni dobil posla. Tako so se dolge dneve zadrževali kar v grupah po ulicah v mestu in se skušali preživeti s prosjačenjem. To pa ni moglo iti tako naprej in je policija večeraj aretirala okrog 20 teh Bosancev, ki jih je nato odgonskim potom spravila v njihove domovinske občine.

u. Zasledovan slepar. Varnostne oblasti zasledujejo 29 letnega Danila K., doma iz Medaka pri Gospiču, ki je do nedavna stanoval v Ljubljani v Salendrovi ulici in opravljal posle zastopnika »Matejanske pomoči« iz Maribora. Imenovan pa je pred dnevi neznan kam izginil, ko je prele poneveril okrog 9000 Din kavičje. Oslobovalni ljudje so pobeg Danila K. takoj javili policiji, ki je za sleparjem izdala tiralo.

Iz Celja

u. Iz celjskega Aerokluba. Na nedavnem občnem zboru izvoljena nova uprava tukajšnjega Aerokluba in pa nadzorni odbor sta se konstituirala naslednje: predsednik polkovnik g. Mihajlo Golubović, podveljnik 39. pešpolka, podpredsednik podveljnik g. Milisav Bojič, tajnik g. Avgust Vebler, tajnik sreskega gremija trgovcev v Celju, blagajnik g. Janko Wagner, revident mestnega knjigovodstva, v nadzornem odboru pa predseduje g. Mario Schmidichen, zasebni uradnik, delovodja pa je g. Heribert Dežman, zasebni uradnik v Celju. Letos bo priredil celjski Aeroklub velik letalski miting v Celju. V svrhu medsebojnega spoznavanja članstva in pa zaradi oživitve vsega klubovega življenja se bodo vršili stalni tedenski družabni večeri, katerih aranžma je prevzel zdravnik g. dr. Josip Cerin.

u. Za koncert »Slovenskega vokalnega kvinteta« je v vseh celjskih krogih zelo veliko zanimanja. Vstopnice se dobe že od danes naprej v predprodaji v knjigarni Gorčičar in Leskovec. Priporočali bi tudi zunanjim, podelžnim ljubiteljem lepe pesni, da prihite v soboto 16. t. m. zvečer ob 20. v malo dvorano Celjskega doma Užitka, ki jim ga bo nudil koncert tega, nedvomno najboljšega slovenskega kvinteta. Se ne da primerjati s prometnimi neprilicami in zamudo časa slehernega udeleženca. Vstopnice si rezervirajte lahko tudi pisмено.

u. Celjski planinci, včlanjeni v Savinjski podružnici SPD v Celju, bodo imeli svoj redni letni občni zbor drevi ob 20. v restavracijskih prostorih Narodnega doma. Prikažue se polnoštevilna udeležba.

u. Davna uprava v Celju opozarja vse davkoplačevalce na svoji občirni razglas glede dospelosti neposrednih davkov in

vojnke za II. četrtletje 1932. Ker vlade med davčnimi zavezanci precejšnja neinformiranost, naj vsakdo razglas, ki je nabit na uradni deski, točno prečita.

u. Celjsko sportno življenje. Danes ob 16. se bo vršil v klubovi sobi SK Celja v Zdravstvenem domu izredno važen sestanek. Igralec L. možva in rezerve, obenem pa se ga morajo udeležiti obvezno tudi vsi klubovi odborniki, načelniki posameznih sekcij, gospodar, tehnični referent in klubov zdravnik. — V nedeljo 17. t. m. ob 16. se bo vršila na igrišču pri Skalni kleti prijeteljska nogometna tekma med Atletiki in SK Olimpiem iz Gabeja. Predtekma rezerv obah klubov bo istotam ob 14,30.

u. Mestni kino bo predvajal drevi ob pol 21. znano opereto »Mamzelle Nitouche« s srčano Anny Andro v glavnih vlogi.

Iz Maribora

u. Mariborski pevski praznik. Tega velikega koncerta, ki bo v nedeljo 16. t. m. ob 16. in na katerem bo nastopilo 12 pevskih društev z več ko 500 pevci in pevskami mariborskega okrožja, se udeležita med drugimi tudi »moster Matej Hubad« ravnatelj ljubljanskega konservatorija in »zalušni« vodja slovenskega petja, ter Stanjko Premrl, regens chori ljubljanske stolnice in znani skladatelj. Ispuščena župa, ki si je nadela visoko nalogo povzdigne naše pevске in glasbene kulture, pričakuje, da bo občinstvo znalo stediti to njeno stremljenje in ji pomagati pri njenem težavnem delu s tem da bo njeno prvo prireditve povzdignilo s kar največjim obiskom. Na koncertu bo obenem predtekma nekaterih društev, ki nameravajo sodelovati pri glavni tekmi na slovenskem festivalu ob letošnjih binkošti.

u. Cercle français. V proslavo desetletice svojega delovanja bo priredil francoski krožek v Mariboru 15. t. m. v Narodnem gledališču glasbeno-dramatski večer. Na francosko-slovenskem sporedu so točke: 1. Marseljeza in Bože pravde, poje zbor dijakov; 2. Otroško kolo po slovenskih narodnih pesmih; 3. Hugo La Fiancée du Timbalier, recitira gđe. Slegel; 4. Debussy: V čolinu in Otroška serenade, gosti gđe. Fr. Ornik, klavir S. Haas; 5. Bizet: Carmen, Habanera in Arja o cvetlici, poje gđe. M. Clancic, klavir S. Haas; 6. »Več« — revija v štirih dejanjih s plesi in petjem, sestavi g. H. Furrer. Ta prireditelj naj zopet da našemu občinstvu priliko, da z lepo udeležbo pokaže svoje simpatije do prijateljskega naroda. Začetek ob 20. uri. Vstopnine ni. Sedeži se rezervirajo najkasneje do 14. t. m. od 10. do 12. v pisarni Vesne.

u. Pomožna akcija na Pobrežju preneha. O veliki noči je prenehalo poslovanje pobreška ljudska kuhinja, ki je delovala polnih šest mesecev in prehranjevala v početku 46, na koncu pa 90 oseb. Pomožni odbor z županom na čelu je poštovovalno storil vse, kar je bilo v njegovih močeh, da pomaga najbednejšim in res pomoči potrebnim preko trdih zimskih mesecev.

u. Mariborsko zdravniško društvo vabi vse svoje člane na sestanek, ki bo v petek 15. t. m. ob 19. v hotelu »Mariborski dvor«. Na razgovoru bo vprašanje, ki je važno za vse zdravnike, zaradi česar prosi društvo za točno in polnoštevilno udeležbo.

u. Za predstojnika magdalenskega ok

Iz življenja in sveta

Za svetovni mir

Jane Adams, ki je prejela lani Nobelovo mirovno nagrado, propagira med šolskimi otroki idejo svetovnega miru. Slika jo kaže v Sarasoti (Florida USA)

Skrivnost aprilskega vremena

Aprilsko vreme z njegovo muhavostjo je vsakomur znano. Vihar sledi sončnemu vremenu z mlačnimi sapicami, dež in snežni meteži zamenjujejo lepe dneve. Često doživimo v enem samem dnevu vse vremenske pojave, ki so sploh mogoči.

V nebo se dvigajo gigantski oblaki stolpi, ki jih vremenoslovci imenujejo kumule, kope. Sličejo mogočnim snežnim goram silne višočine; neredko tudi dosega visokost 8 do 10 km. Kolikor so ti oblaki lepi, toliko so nevarni, kajti človek ne ve nikoli, kaj se bo iz njih izcimilo.

Aprilsko vreme je tipično pomladansko vreme. V splošnem temelji v različnosti zračnega tlaka, ki vlada ta čas v našem pasu. Nad vzhodno in srednjo Evropo vlada tedaj nizki tlak, nad zahodno in južno-zahodno pa visoki tlak. Iz severozapada veje po znanem meteorološkem zakonu proti središču nizkega zračnega tlaka in prinaša mrzle zračne mase s seboj. To povzroča majhne vrtilne.

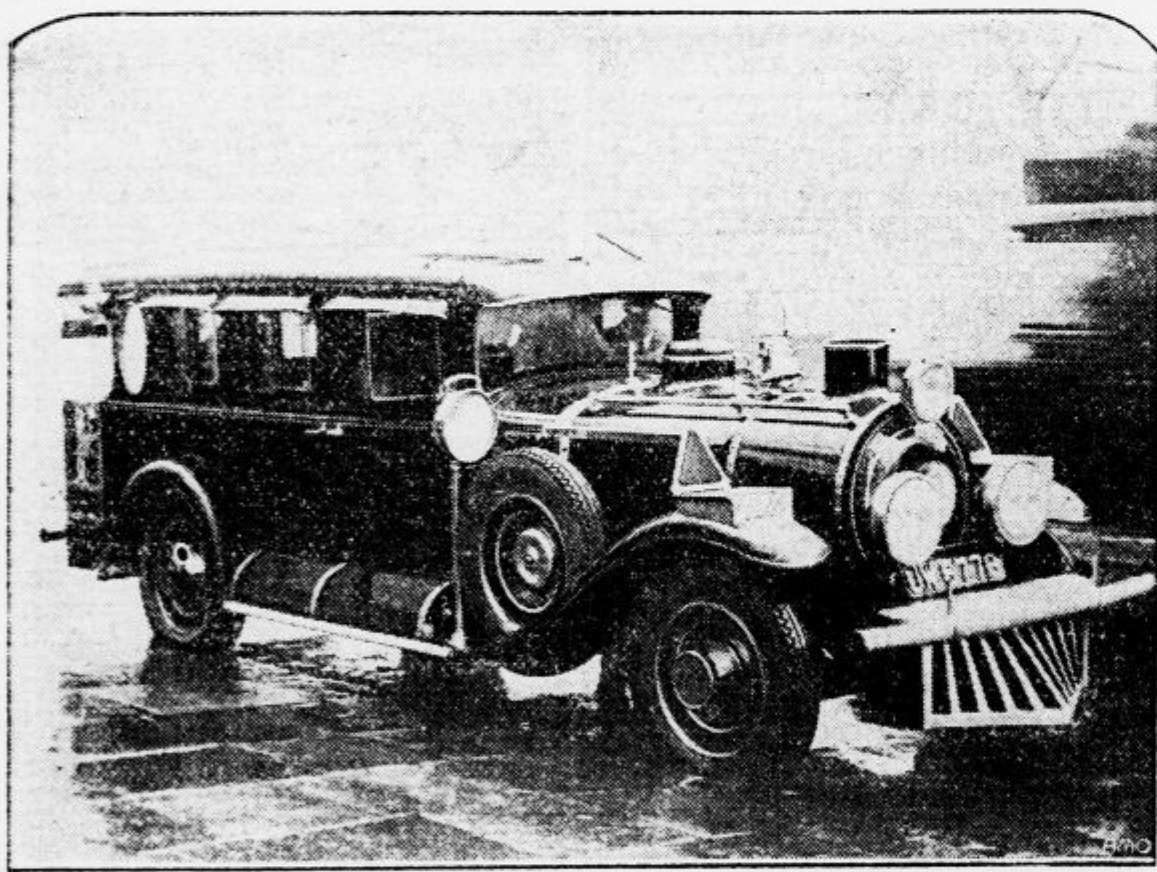
Proces, po katerem se tvorijo ogromne oblačne mase in močne padavine (dež, toča, sneg), pa je naslednji: Po močnem sončnem žarenju, ki je v tem času že močno, se zračna plast ob tleh znatno segreje. Čez dan lahko doživimo temperature do 18 in 20 stopinj, nad to toplotno zračno plastjo pa leži mrzla plast. Vsakdo ve, da je topli zrak lažji od mrzlega, zato

ima topli zrak tendenco, da se dvigne v višavo, mrzli pa da pade. Treba je samo kakšnega vnanjega vpliva, da se ta preobrat izvrši z bliskovito naglico. Mrzle zračne plasti padejo proti zemlji, topla plast se sproži v višino. Zaradi tega pride do kondenzacije zračne vlage, ki jo opazimo najprej v obliki oblakovnih tvor, ki smo jih prej omenili. Pri tem požene dvigajoči se zračni tok nastajajoči dež s seboj v višjo lego, kjer voda oledeni v točo. Ko preneha to gibanje zračnih tokov, pa se obrne toča, ki to je veter dotle nosil s seboj, proti zemlji. Med padanjem se lahko zgodi, da se raztaja in doseže tla v obliki plohe težkih kapelj. V daljave se zopet smeje sonce in mavrica se boji nad zemljo in naznanja konec neurja. A ne za dolgo, kajti že po nekoliko urah privihra lahko nova vetrovna struja, ki zmoti ravnotežje v ozračnih plasteh in povzroči novo nevihto.

Piccardova gondola na varnem

Po incidentu, u katerem smo poročali, so spravili Piccardovo gondolo iz nevarnega goratega terena v Zwiefelstein na Tirolskem, kjer jo bodo naložili na avtomobil in jo prepeljali v Innsbruck, od tam pa v Belgijo. Transport gondole so tudi filmali.

Konstrukterjeva fantazija

Originalen avtomobil, ki ga občudujejo po ulicah angleške prestolnice

Fleet Street, ulica tiska

London, v aprilu.

Sivolaso preteklost, srednji vek in zadnje znake neke zgodovine, ki je brez začeta in konca — to utelesa Fleet Street. Nekoč, ko ta s hrupom današnjih dni napolnena prometna žila še ni bila cesta, temveč samo ozka steza, ki jo obdajala drevesa in grmi, je že stopala noga rimskega osvajačja po njej. In že pred tisoč in več leti je tekla tu mimo potok Fleet, danes samo še rečna, nevidna vodica pod Farrington Roadom, a vendar še ne mrta...

Ta najzvišanejša vseh cest je bogata s spomini. Poleg modernih širokih poslovnih palač se stiskajo bojazljive hišice iz 16. in 17. stoletja. V pritličju je običajna »taberna«, gostilna, ki si je še čisto ohranila svojo prvotnost, ki spominja na znane prizore iz Shakespeareovih kraljevskih dram. Voltaire, Pope, Bolingbroke so pili svoje dobro vino v gostilnici »Cheshire Cheese«, Dickey, Tackeray, Tennyson so bili stalni gostje »Petelinje gostilne«, »Cock Tavern« nedaleč od Fleet Streeta. Nekoč, l. 1663., so otvorili tukaj tudi najstarejšo londonsko banko, Tellsonovo banko, ki je imela med svojimi prvimi klienti Karla II. in Marlborougha.

Danes pa stoji Fleet Street v znamenju sedme velosile, tiska! Pred pet stoletji

leti (1703) so tiskali nedaleč od Fleet Streeta mosta prvi angleški dnevnik »Daily Courant« in prva izdaja »Gentleman's Magazine« je gledala tu luč sveta. Nadaljnji dve stoletji sta ustvarili čudež modernega tiska: stotisoče, milijone listov rodi vsak dan kovinasto telo stroje, celi parki vozov se drenjajo pred poslopji založniških podjetij, vrhanci z grmadami jutranjih, opoldanskih in večernih izdaj, ki jih prevajajo z bliskovito hitricjo proti postajam, predmestjem in na deželo. Tudi tu se vrši »borba za superlativ«, največjo naklado, najboljše informacije, najhitrejša vest.

»Evening News« trdijo, da so z milijonom izvodov največji večernik na svetu, in nedeljni »News of the World« proglašajo s tremi milijoni čitateljev ponosno svoj rekord kot dokaz svoje priljubljenosti.

V zadnjih treh letih sta se dvignili dve mogočni palači tiska: palača »Daily Telegraph« in novo uredniško poslopje »Daily Express«. Obe poslopji se razlikujeta že na zunaj kakor črna in bela barva in sicer tu dobesedno. »Daily Telegraph« ima pročelje iz svetlejšega peščenca, »Daily Express« kot vogalna stavba dve pročelji iz črnega, v kovino okvirjenega stekla.

Če navedemo še imena, kakor »Times«, »Morning Post«, »Daily Mail«, tedaj lahko rečemo, da je Fleet Street s svojimi stranskimi ulicami v resnici glavni stan angleškega tiska in osrčje angleškega kulturnega življenja.

Stara perzijska prestolnica

Mezopotamija, matica orientalske kulture, nudi moderni arheologiji vedno nova presenečenja. Trenutno raziskuje deželo več evropskih odprav, ki jim gre v prvi vrsti za odkritje starega Ktesifona. To mesto, čigar razvaline še strice iz peska v puščavi, je nastalo iz prvotnega taborišča v peščini in je stalo nasproti Selenceji ob Tigrisu. Selenceja pa je bila naselbina vojskovodij, ki so si bili razdelili dediščino po Aleksandru Velikem.

Ktesifon je bila rezidenca Partov, azijskega plemena jezdecov, ki so zavladali Perziji in razširili svojo moč do Tigrisa. Prevzeli so grško kulturo in Sasanidi, ki so jim sledili, so spet uvedli staro perzijsko vero v ogenj in svetlino, ki je bila vera Zaratuštrea. Sasanidi so bili, ki so napravili Ktesifon za prestolnico svojega plemena. Povzdignili so jo v cvetoče mesto, domnevno v sredini prvega tisočletja pred našim štetjem.

Ktesifon je imel svoje stavbe, med njimi je bil najslavnejši Kosranov lok, ki je deloma ohranjen še danes. Ta lok je vhod v obokano palačo, ki je morala biti svojstvena po svoji arhitekturi in obsegu. Se večja presenečenja pa so se odprla ekspediciji, ko je začela kopati pod temelji te palače. Ugotovila je, da so bile pod njo še večje zgradbe. Vse hiše so imele četverkotne temelje in na vsakih štirih straneh je počivala kupola, ki je bila središče zgradbe. Stene in stropi so bili okrašeni z divnimi okraski, predstavljajočimi rozete, granatna jabolka in razne okrilne živali. Pod temelji hiš so odkrili tudi naprave za centralno kurjavo. Ktesifon pa je imel tudi stadion za borbe z živalmi

Zdravniški avtomobili imajo prednost

Avtomobilsko združenje nemških zdravnikov je doseglo pri policijski upravi prednostne pravice za svoje člane, kadar izvršujejo svojo zdravniško dolžnost. Zdravniški avtomobili dobe poseben žaromet z rdečim križem in posebno zastavico

Nova oklopna zakladnica Angleške banke

20 m globoko pod nivojem londonskih cest dovršujejo zadnja dela za Angleško banko. Novi tresor bo tako zgrajen, da mu ne bodo mogli škodovati ne samo vlomilci, ampak tudi ne bombni napadi ali druge prirodne katastrofe. Že prva vrata do zakladnice bodo iz takšne snovi, da jih ne bo mogel omajati lahek topovski ogenj. Vrata so zunaj iz bronu, ki je v notranjščini položen z več centimetromi debelimi oklopnimi ploščami. Do vhoda v tresor se pride skozi rov in več hodnikov, ki so ponovno zavarovani z žičnimi ograjami. Za primer vlomov se dajo hodniki spraviti pod vodo, in sicer na način, da voda ne vdre v tresor, ki ga zapirajo še hermetična, 25 cm debela vrata. Celo razsvetljava do tresorjev je zavarovana in vsako stikalo je pod posebnim ključem. Oklopni tresor je postavljen na meter debelo betonsko podlago, ki jo znotraj obdajajo oklopne plošče. V teh prostorih bo hranila Angleška banka svojo zlato rezervno.

Revolucija na šahovnici

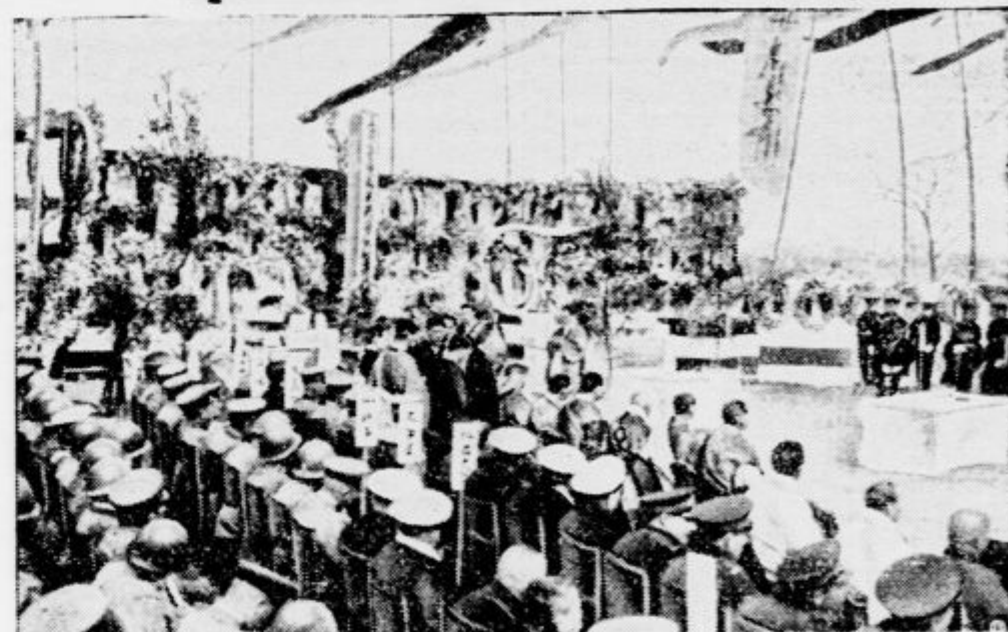
Dr. Ruebe, predsednik svetovne šahovske zveze, napoveduje, da bo svetovni mojster Capablanca na prihodnji glavni skupščini šahovske zveze predlagal novečanje šahovnice od 64 na 72 polj. Capablanca je naziranj, da tradicionalna šahovnica s 64 polji ne odgovarja več sodobnemu pojmovanju šahovske igre in ne zadostuje zahtevam, ki jih sodobniki stavijo na šah. Teorija šahovske igre je po njegovi sodbi že tako dozorela, da se skoraj vse kombinacije do 20. odnosno 25. poteze preiskane in preštudirane.

Grof Zeppelin pod palmami

Zračni orjak po svojem drugem letošnjem pristanku v Pernambucu

Spominska svečanost v Šanghaju

Vrhovni poveljnik japonskih čet je zapovedal, da se mora vršiti v Hongkewparku v Šanghaju spominska svečanost za padlimi japonskimi mornarji. Svečanosti so se udeležili tudi zastopniki inozemskih držav, ki jih vidimo v ospredju. Pred njimi so svečeniki, v ozadju levo altarij

Letalo v službi iskalcev zlata

Ena najdonosnejših zlatih žil v Kanadi leži v okolici Rdečega jezera, kakšnih 150 km od prve postojanke civilizacije v arktičnem svetu. Ko so jo 1926 odkrili, se je novica o novem najdišču bliskovito razširila med ljudmi. Prebivalci Kanade in severnoameriških mejnih distriktov so se odpravili na pot po novo srečo... Zasneženo polarno ozemlje jih je vabilo k sebi in cele trupe so hitele proti Rdečemu jezeru. Mnogi so se poslužili sani, drugi zopet pasje vprege. Najhitrejši psi pa so rabili dvanajst dni, da so dospeli na cilj.

Minulo je nekaj let — in neutrudni iskalci zlata so premaknili torišče svojega dela še bolj proti severu, v bližino farta Churchill ob Hudsonovem zalivu, kakšnih 1000 km od Rdečega jezera. Zvezo med starim in novim najdiščem zlata so vzdrževali samo sani s pasjo priprago. Celo v najugodnejšem vremenu je trajala takšna vožnja dva meseca. Navzlic temu pa se je v novem najdišču kmalu začelo kipeče življenje. Iskalci zlata so si postavili kolonijo iz šotorov.

Ker pa se je promet razvijal zelo počasi, je kanadska vlada, ki je šla novim naseljencem na roko, naročila pri tvornici »Atlantic Aircraft Co« več letal. Ta so naložila dinamit, potrebno orodje in živila za novo naselbino. A usoda je hotela, da

ni niti eno letalo prišlo na cilj. Vsa so se ponesrečila medpotoma. Tvornica je zaradi tega najela letalca Balchena, ki se je bil pred leti udeležil Byrdove odprave na južni tečaj in mu poverila nalogo, naj poišče izgubljena letala. Balchen je vzel s seboj dva pilota, potrebno orodje in se odpravil. Imel je srečo. Izsledil je vse ponesrečene pilote z aparati, popravil letala in sam nadaljeval pot, ki je bila predpisana ponesrečenim aeroplanom. Prispel je srečno v kolonijo iskalcev zlata in petnajstkrat ponovil polet, ne da bi se mu na poti primerila najmanjša nevarnost.

Ti poleti so dali poguma neki zasebni družbi, da je organizirala zračni promet med Kanado in novo naselbino. Družba je začela izposojati letala iskalcem zlata in je vzdrževala še precej normalen promet med poprej nedostopnimi kraji Torontskega in Hudsonovega zaliva. Odkar vršijo letala službo, sta se primerili samo dve nesreči. Bili pa sta zato katastrofalni. Dve letali sta se namreč izgubili v večnem snegu in ju niso več našli.

Tako se letalo uveljavlja v najmodernejši prometni službi in pomaga dvigati zaklade podzemlja iz kanadske zemlje, ki krije s svojim bogastvom na zlato, srebro, bakru, platinu in drugih rudninah že 90% ameriških potreb.

Blatni dež v Italiji

V srednji Italiji so imeli pred dnevi jako zanimivo naravno prikazen. Iz oblakov je padal tako zvani »blatni dež«, pojav, ki sliči nekoliko »krvavemu dežju«, ki se tudi večkrat primeri v tej deželi. V srednjem veku so takšne padavine ljudi močno zastrahile. Lahkoverno ljudstvo je videlo v njih kazni božje in napovedovalce hudih časov.

Pred dežjem so se zbrali na nebu nenavadni oblaki rumenorjave barve. Opoldne se je vili iz njih dež. Ljudje se niso mogli bi bili zmeniti zanj, da niso opazile gospodinj na perilu ki se je sušilo na prostem, velikih madežev črnkaste barve. Meteorološki zavod v Firenzi je preiskal padavino glede sestavin in je ugotovil, da gre za rjavoblatno mešanico. Pod mikroskopom se je pokazalo, da je bistveni sestavni del padavine železna snov rudniškega značaja. Strokovnjaki domneva, da je prišel ta praš v oblake iz Tibestija v Afriki. Tudi »krvavi dež« dobiava svojo snov navadno iz saharke pušave.

Kameleon

Ta čudna spreminjasta žival ima pod svojo kožo več plasti celic, ki so napolnjene z raznobarnimi tekočinami. Kadar pride žival v nevarnost, izpusti tisto barvo, s katero se hoče zaščititi in ki najbolj odgovarja njeni okolici. Odtod kameleonsko spreminjanje.

Papež glavni delničar Italijansko-Madžarske banke

Iz Budimpešte poročajo, da je papež, ki je eden glavnih delničarjev Italijansko-Madžarske banke, kupil nove delnice zavoda za vsoto dividende, ki je odpadla na njegov paket v zadnji bilanci. Po papeževem zgledu so se ravnali tudi angleški delničarji, ki niso mogli zaradi deviznih omejitev izvoziti madžarske valjave iz Madžarske. Budimpeštanska Nar. banka pa je zaradi nakupa delnic po inozemskih izdala določbo, da se morajo v bodoče vsi računi inozemskih delničarjev voditi v posebnem zaprtem kontu, ki se sme šele po dovoljenju madžarske Nar. banke uporabljati celo v notranjem prometu.

Ženitveni ogledi pred sodniki

Mlada, bogata Indijka Gjan Kuar v Alahabadu je že v dobi, ko bi morala po indskih običajih dobiti moža, kajti nič ni tam bolj sramotno, nego če se dekle do določene dobe ne poroči. Zato sta se oba njena varuha zelo trudila, da bi ji priskrbeli pripravnega moža. Nesreča je le hotela, da sta izbrala vsak drugega mladeniča in ker se nista mogla sporazumeti, je prišla zadeva pred sodnike, ki imajo tam v teh primerih odločilno besedo.

Sodniki so zahtevali, naj varuha privedeta vsak svojega kandidata, da bi jim omogočila objektivno razsodbo. Najprej so si ogledali mladega Kunvarja Singa, ki je napravil na sodnike zelo ugoden vtis s svojo vnanostjo in dobriimi manirami. Toda našli so, da je mladenič sila kratkoviden, zaradi česar so smatrali, da je za zakonskega moža neprimeren. Po mnenju sodnikov bi bilo za ženo namreč veliko breme, če bi morala živeti z možem, ki ima tako slabe oči. Kunvarja Singa so poslali domov. Drugi kandidat, Narendra Sing, je bil po družabnem položaju, po tmetju in drugem povsem enakovreden prvemu, le da se je videl sodnikom na zunaj in po vzgoji manj pripravljen nego kratkovidni kandidat. Tako je sodišče odločilo, da ni nobeden izmed obeh kandidatov poklican, da bi bil mladenki za moža. Naložilo je varuhoma, naj ji poiščejo kaj drugega.

In mlado dekle ter njena beseda? Med razpravo in razsodbo je bila prisotna kot nema gledalka. Ničče se ni spomnil, da bi jo vprašal, kaj je njena misel in kako bi se sama odločila. Zenske v Indiji pač nimajo nobene odločilne besede v stvareh, ki se tičejo njihovega življenja.

Zgodba o sestanku

Janez je imel zelo mlado in prav lepo ženo.

Janez je prejel anonimno pismo, češ da se vede njegova žena zelo koketno nasproti gospodu X.

Janez je ošilil pero in pisal X. gromovito pismo, v katerem ga prosi, naj se dan pozneje udeleži sestanka v določeni kavarni.

Naslednje jutro je prejel Janez od gospoda X naslednje sporočilo: »Hvalačeno potrjujem prejem Vaše večerajšnje okrožnice in sporočam, da se bom gotovo udeležil zborovanja.«

Vsak dan ena

Gospa: »Vselej ko pridem v kuhinjo, vidim, da je pri vas ali vojak ali pa ognjegasec. Kaj naj to pomeni?« Kuharica: »Saj ste vendar omoženi, mi-lostiva!«

Michel Zévaco:

Pardaillanov sin

Zgodovinski roman.

»Nu,« je kar moči prostodušno rekel Pardaillan, »zdi se mi, da ne mislite ostati tu. Težko bi se jim bilo upirati. Vrag naj me vzame, če jih ni vsaj deset.«

Mladi človek je suho odvrnil:
»Motite se! Niti če bi jih bilo tisoč, se ne ganem od tod. Nemara me bodo ubili — kar pa ni gotovo — a ljubše mi je, da poginem, kakor da bi se osramotil in prelomil besedo, ki sem jo dal.«

»Ne zamerite,« je mirno rekel Pardaillan, »mislim sem, da mora biti takemu srečanju življenje bolj dragoceno. Pa sem se menda ukanil. Ne govoriva več o tem.«

Jehan Hrabri se je zdrnil in se tesnobno ozrl na Bertiljino okno. A to je trajalo samo hip. V naslednjem trenutku je dobilo njegovo lice, mahoma spet tisti mrzli, odločni izraz kakor prej. In z tistim suhim, malone ujedljivim glasom je rekel:

»Pa vi, gospod? Nadejam se, da ne mislite ostati tu! Vi niste nikomur ničesar obljubili... Lahko se odstranite, ne da bi se osramotili.«

To pot je bil Pardaillan tisti, ki je postal mrzel kakor led. Z istimi besedami kakor prej mladi mož je odgovoril:

»Motite se! Če bi se odstranil, bi se osramotil še vse drugače kakor vi.«

Jehan Hrabri je v prvem trenutku pomislil, da se ta čudni človek samo zato nikamor ne spravi, ker mu hoče pomagati. Njegov ponos

se je uprl. Že mu je bila na jeziku beseda, ki bi jo bil težko popravil. A tedaj se je zgnilo v njem plemenitejšo čustvo. In ponos se je iznova oglašal: ali ni bilo boljše molčati kakor pokazati svojo majhnost s tem, da bi se vzrepenčil nad človekom zaradi njegove dobrote?

Pardaillan je dodal, kakor da bi bil uganil vse, kar se je godilo v njem:

»Sicer sem pa tudi jaz dal besedo... Dal sem jo nekemu, ki ga spoštujem bolj od vseh kraljev tega sveta.«

»Komu neki?« je začuden vprašal Jehan.

»Samemu sebi,« je z neskončno preprostostjo odvrnil Pardaillan.

Kapitan de Praslin in njegovi vojaki so se med tem približali dvojici, ki je negibno stala na pomolu.

»Tukaj sta!« je zaškrtal Varenne, rečeč se kakor zver, ki kaže zobe, da bi jih zasedila v svojo žrtev.

Po tem, kar mu je bil Varenne povedal, je bil Praslin prepričan, da ima opravka z dvema kladežema. In kar zavzel se je, ko je videl, da niti ne pomisli na beg. Ker pa ni utegnil ugibati, je zagrmel s svojim osornim zapovedniškim glasom:

»Zgrabite ta dva človeka!«

Kakor da bi bila čakala samo teh besed, sta neznanca oba na en mah izdrla svoja dolga rapirja, ki sta blede blisnila v nočni temi. In eden izmed njiju je z mirnim, čudno ošabnim glasom zaklical:

»Vljudni pa niste, gospod de Praslin!«

Vojaki so osupli obstali. A njihovega oklevanja je bilo kmalu konec. Izdrli so meče in že hoteli navaliti, ko je Praslin, presenečen po visokostni ošabnosti neznančevih besed kakor tudi po tem, da ga je drznež poznal po imenu, z mahljajem roke zadržal svoje ljudi in nekoliko vljudneje vprašal:

»Kdo ste, gospod, da me poznate?

»Moje ime je vitez de Pardaillan.«

»Gospod de Pardaillan!« je s prepadenim glasom vzkliknil Praslin. »Bivši poslanik?«

»Nihče drugi, gospod.«

Praslin se je obrnil k Varennu in s podmolklim glasom zarohnel:

»Ali ste blazni, gospod de la Varenne? Tak zato ste prišli pome v Louvre, da me naščujete na enega najzvestejših prijateljev njegovega veličanstva! Zaradi vas sem napadel moža, ki ga ceni kralj nad vse druge plemiče! Bogme, gospod, te budalosti vam ne odpustim — in tudi kralj vam je ne bo izpregledal.«

Varenne je izpreletela zona. Gotovo je bil že slišal mnenje svojega gospodarja o tem vitezju Pardaillanu in ni dvomil, da bo mogel kralju drago plačati svojo zmoto. Toda pretkani lisjak se je hitro zavedel:

»O, gospod de Praslin, saj vam nisem govoril o gospodu vitezju Pardaillanu, ki ga na žalost ne poznam in se ga kakopak ne bi drznil sumničiti. Poklical sem vas zaradi njegovega tovariša. Za tega človeka sem vam porok, da se ne motim.«

6.

Med tem besedovanjem je bil nalašč povzdignil glas, tako da je moral Pardaillan slišati njegovo posredno opravičevanje.

»Pa res,« je zamrmral Praslin, »dva sta!«

Obrnil se je torej k Pardaillanu in se vljudno odkril, rekoč:

»Izvolite mi oprostiti, gospod de Pardaillan; moje besede so posledice nespornazuma, ki se ne bi bil zgodil, da sem vedel, s kom imam opravka.«

»Gospod de Praslin,« je takisto vljudno odvrnil Pardaillan, »to sem na prvi mah uganil; nikar ne zamerite, če je bil moj odgovor nekoliko preživahen.«

POZOR!

Izšel sem nov način kemičnega pranja in barvanja vseh vrst oblek in primerno preuredil pralnico in barvalnico v svoji lastni hiši, zato sem v stanu izvrševati pranje in barvanje po najnižjih cenah.

ANTON BOC, Ljubljana
Selenburgova ulica 4. 173

Radio

Sreda, 13. aprila.

LJUBLJANA 12.15: Plošče. — 12.45: Dnevne vesti. — 13: Čas, plošče, borza. — 17.30: Salonski kvintet. — 18.30: Krščanstvo in marksizem. — 19: Italijanska. — 19.30: Srbohrvaščina. — 20: Poglavlje iz vzgoje slovia. — 20.30: Pevski koncert gđe. Pie Igirosanu, primadone bukareške opere. Na kitaro spremlja g. N. Vamasescu. — 21.15: Klavir in harmonij. — 22: Fantje na vasi. — 22.30: Napoved časa in poročila.

BEograd 12.05: Radio - orkester. — 16: Popoldanski koncert. — 20.30: Lahka godba. — 21.15: Prenos iz Ljubljane. — 22: Poročila. — 22.30: Plošče. — ZAGREB 12.30: Plošče. — 17: Balalajke. — 20.30: Prenos iz Ljubljane. — 22.40: Lahka godba.

Zobo-tehnika

popolnoma večšega v kavčuku in zlatu, po možnosti tudi keramike, SPREJME dentist-tehnik

Smerkolj Leopold

v LJUBLJANI, Celovška cesta 32.

Reflektiram samo na dobro moč. 4688

Modni kamgarni za fine obleke športni ševjet

Velika izbira, ugodne cene!

R. MIKLAUC
»TRI SKOPU«
Ljubljana 133

KILAVOST

KILAVOST

pobešen želodec, napačno ležanje ledvice, razširjenje žil pri otrocih, moških in ženskah. Gospod KLEBER, dipl. specialist, glavni ravnatelj zavoda za kilavost, Lyon (Francija), se bo v spremstvu gospoda Boroviča, lekarnarja v Beogradu, nabajal v Mariboru v hotelu »Meranu« dne 13., 14. t. m.; v Celju v hotelu »Union« dne 15. t. m.; v Ljubljani v hotelu »Union« dne 16. t. m.; v Zagrebu v hotelu »Tri gavrane« dne 17. in 18. t. m. — Uspeh zajamčen za vedno in poskus brezplačen. — Za informacije drogerija »Sanitas«, Beograd, Knez Mihajlova ul. br. 6. 4672

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem naznanjamo prežalostno vest, da nam je tragična usoda iztrgala iz naše sredine nenadomestljivega sinčka

Stanka Eršteta

dijaka II. b razreda realne gimnazije v Novem mestu, sinčka nadzornika proge v Trebnjem

Pogreb našega ljubljence bo določen po najdbi pokojnikovih zemskih ostankov. Maše zadušnice se bodo brale v franciskanski cerkvi v Novem mestu in v farni cerkvi v Trebnjem.

Trebnje — Novo mesto, dne 12. aprila 1932.

Alojzij, oče; Julijana, mati; sestra Vilma, brata Bogomir in Alojzij ter ostalo sorodstvo.

Četrtek, 14. aprila.

LJUBLJANA 12.15: Plošče. — 12.45: Dnevne vesti. — 13: Čas, plošče, borza. — 17.30: Salonski kvintet. — 18.30: Krščanstvo in marksizem. — 19: Italijanska. — 19.30: Srbohrvaščina. — 20: Poglavlje iz vzgoje slovia. — 20.30: Pevski koncert gđe. Pie Igirosanu, primadone bukareške opere. Na kitaro spremlja g. N. Vamasescu. — 21.15: Klavir in harmonij. — 22: Fantje na vasi. — 22.30: Napoved časa in poročila.

BEograd 12.05: Radio - orkester. — 16: Popoldanski koncert. — 20.30: Lahka godba. — 21.15: Prenos iz Ljubljane. — 22: Poročila. — 22.30: Plošče. — ZAGREB 12.30: Plošče. — 17: Balalajke. — 20.30: Prenos iz Ljubljane. — 22.40: Lahka godba.

Super visokovredni
PORTLAND CEMENT

Znamke: »COLOSSUS« — »HAMMER-BRAND« — »TEMPLE«

PORTLAND CEMENT

»SALONA-TOWER« — »EXCELSIOR«
— »TITAN« — »PRIMA« — »LION-BRAND«

v vsaki množini stalno na skladišču.

„Alpeko“ trg. ind. družba
LJUBLJANA, Masarykova cesta 23.

Najnoveša služinska patetna železna zelo praktična slojiva postelja s tapetiranim madracom — praktična za vsako hišo, hotele, za putujoče osebe in nočne službe. Stane Din 390.— Razpoložljiva poštom in železnico po povzetju.

Engleski slojivi patent stolci. Stoji Din 140.—

spaljni. fotelj stane Din 1300

Liegestuhl praktičan za ležanje in sedenje. Stane Din 130.—

po tem imam čist dohano perje kg Din 48.—, čist belo gosje kg Din 130.—, čisti puh kg Din 250.—, modroci punjeni z volnom Din 750.—, žične mreže za postelje Din 150.—, olovnai Din 650.—.

L. BROZOVIC, ZAGREB Ilica 82.

Javljamo tužno vest, da je večeraj, dne 11. aprila t. l. preminul po kratki in mučni bolezni v Grazu gospod

dr. Ferdinand Souvan

tajnik Ljubljanske kreditne banke

Blagemu pokojniku, ki je dolgo vrsto let vestno in vdano sodeloval pri našem zavodu, ohranimo trajen, hvaležen spomin.

V Ljubljani, dne 12. aprila 1932.

Uprava in uradništvo Ljubljanske kreditne banke

Ravnateljstvo »Mirna«, premogokopna d. d. v Zagrebu, sporoča tužno vest, da je nje dolgoletni ravnatelj, gospod

Albert Uczessanek

dne 11. aprila zvečer po kratki in mučni bolezni nenadno umri.

Pogreb blagopokojnika bo v sredo, dne 13. aprila, ob 16. uri popoldne na pokopališče Mirogoj.

Blagega pokojnika bomo ohranili v trajnem spominu

Ravnateljstvo »Mirna«, premogokopna d. d.

Mestni pogrebni zavod
Občina Ljubljana

dr. Ferdinand Souvan

Nepozabnega soproga in predragega brata prepeljemo v Ljubljano k večnemu počitku.

Pogreb se bo vršil v četrtek, dne 14. t. m. ob 16. uri iz pokopališke cerkvice pri Sv. Križu na tamošnje pokopališče.

Sv. maša zadušnica se bo darovala v farni cerkvi Marijinega Oznanjenja.

V Ljubljani, dne 12. aprila 1932. 4690

FINA SOUVAN roj. BALASOVITS, soproga — ROSY PL. BLEIWEIS-TRSTENSKA roj. SOUVANOVA, LEONJA SOUVAN roj. SOUVANOVA, ALMI URBANC roj. SOUVANOVA, sestre — LEO SOUVAN, brat

